Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

№ 91 (20. 059) • 1988 йил 19 апрель, • сешанба • Баҳоси 3 тийин.

Биринчи Май шарафига

● Наманган машинасозлик заводи коллективи ҳаётида доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 118 йиллиги шарафига ўтказилган Бутуниттифоқ коммунистик шанбалиги куни бир умрга муҳрланиб қолади. Меҳнат

ДАСТЛАБКИ МАҲСУЛОТ

байрами нишонланган кунда корхонанинг янги участкасида дастлабки маҳсулот тайёрланди. Бу ерда ҳисоблаш машиналари билан бошқариладиган дастгоҳлар ўрнатилган. Замонавий дастгоҳларни ўз ишининг усталари бошқаришяпти.

Суратда: янги участка оператори Носиржон Турсунов.

А. Ковтун фотоси.
(ЎзТАГ).

РИВОЖЛАНИШИМИЗНИ ИДЕОЛОГИК ЖИҲАТДАН ТАЪМИНЛАШ ВАЗИФАЛАРИ

ЎРТА ВА ОЛИЙ МАКТАБ ХОДИМЛАРИ! ТАЪЛИМНИ ИЖОДИЙ ҚАЙТА ҚУРИНГИЗ! ЁШ АВЛОДНИ МАЪЛУМОТЛИ, МАДАНИЯТЛИ, СОЦИАЛИЗМ ИДЕАЛЛАРИГА САДОҚАТЛИ ҚИЛИБ ТАРБИЯЛАНГИЗ! ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАРДА ТАШАББУСНИ, БИЛИМЛАР ВА ИЗЛАНИШГА ЧАНҚОҚЛИКНИ КУЧАЙТИРИНГИЗ!

(КПСС Марказий Комитетининг 1 Май Чақириқларидан).

Бизда мактаб иши, янги инсонни камол топтириш умумхалқ ишига айланган. Зеро, ўз истиқболидан умидвор, келажакка катта ишонч билан қадам ташлаётган жамиятда ёш авлод билимдон, маънавий бой, жисмоний етук бўлиб вояга етиши учун ғамхўрлик — табиий бир ҳол. Ўрта ва олий таълимни ислоҳ қилиш вазифалари бу ишга алоҳида жўшқинлик бахш этмоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган X пленуми Марказий Комитет Биринчи секретари Р. Н. Нишоновнинг «КПСС Марказий Комитети 1988 йил февраль Пленуми қарорлари асосида ўрта ва олий мактабни ислоҳ қилишни амалга ошириш ҳамда қайта қуришни идеологик жиҳатдан таъминлаш юзасидан республика партия ташкилотининг вазифалари» тўғрисидаги докладини тинглаб, бу борадаги ишларнинг аҳволини партиявий принципиаллик ва юксак талабчанлик билан муҳокама қилди.

Пленум КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ М. С. Горбачев республика партия активи йиғилишида баён қилган йўл-йўриқлар ва тавсиялар асосида сиёсий-ташкилотчилик ва ғоявий-тарбиявий ишни ёш авлод, барча меҳнаткашларни курашчан идеалларимизга чуқур эътиқод, она-Ватанимизга фарзандлик муҳаббати, жанговар ва меҳнат шуҳрати анъаналаримизга, қардошлик Иттифоқидаги интернационал бурчга чексиз садоқат руҳида тарбиялашни кучайтиришга қаратиш лозимлигини алоҳида таъкидлади. Янгича ёндашувларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш, янгича тафаккурнинг қарор топтириш қайта қуришни идеологик жиҳатдан таъминлашнинг бош вазифасидир.

Шуни айтиш керакки, ислоҳот вазифаларини амалга ошириш, ишчилар ва деҳқонларнинг малакали ўринбосарларини, халқ хўжалиги учун мутахассисларни тайёрлаш ва тарбиялаш борасида муайян ижобий силжишлар рўй берди. Чунончи, ҳозирги пайтда халқ хўжалигида банд бўлган ҳар бир минг киши ҳисобига 916 олий ва ўрта маълумотли ходим тўғри келади. Эндиликда республикамизда халқ маорифининг яхлит системаси вужудга келган бўлиб, у 7840 та мактаб, 563 та ҳунар-техника билим юрти, 250 та техникум, 42 та олий ўқув юртини ўз ичига олади. 320 мингга яқин педагог 4 миллиондан ортиқ йигит-қизга таълим-тарбия бермоқда. Бир қатор партия комитетлари, совет, хўжалик ва маориф органлари ислоҳотни амалга ошириш борасида муайян тажриба ҳам тўпладилар. Халқ маорифи эҳтиёжларига эътибор кучайди. Қурилиш кўлами кенгайиб, таълимнинг замонавий методлари тобора кенг қўлланилмоқда. Оталиқ ёрдами самарадорлиги ошди.

Чунончи, пленумда Тошкент машинасозлик-конструкторлик бюроси Паркент районидаги Невич посёлкасида мактаб қурилишига амалий ёрдам кўрсатганлиги мамнуният билан таъкидланди. Таълим-тарбия устахоналарига токарлик, фрезерлик, пармалаш станоклари, слесарлик дастгоҳлари ўрнатиб берилди. Компьютер синфхонаси жиҳозланмоқда. Ўқувчилар корхона цехларида ишлаб чиқариш практикаси ўтмоқдалар.

Халқ маорифи ишига давлат манфаатларини кўзлаб ёндашишнинг, келажакка оқилона ва эзгу ғамхўрликнинг шу сингари намуналари оз эмас. Москва районидаги «Октябрь 60 йиллиги», Ленинград районидаги Энгельс номли колхозлар ҳам мактабларга таъсирчан оталиқ ёрдами кўрсатмоқдалар.

Бироқ пленумда шу нарса ҳам алоҳида таъкидландики, халқ маорифининг ҳозирги даражаси жамиятда қизғин амалга оширилаётган янгиланиш ва қайта қуриш талабларига ҳали етарли жавоб бермайди, таълим-тарбия даражаси паст. Натижада тайёрланаётган ишчи кадрлари, мутахассислар малакаси, профессионал таълим савияси орқада қолмоқда. Бу ҳол саноат ва қишлоқ хўжалигида меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш ишига салбий таъсир кўрсатаётир.

Шу ҳолат катта ташвиш туғдирмоқдаки, республикамизда жами мактабларнинг 60 проценти енгил-елпи мослаштирилган биноларга жойлаштирилган. Бугунги кунда 700 тага яқин авария ҳолатидаги мактабга эгамиз. Кейинги пайтда икки-уч сменали мактаблар кўпайиб боряпти. Тошкент, Навоий, Жиззах, Қашқадарё областлари ва Қорақалпоғистон АССРда мактаб, ҳунар-техника билим юртлари қурилиши, мактабларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш билан жиддий, изчил шуғулланилмаётир. Ўқитувчиларнинг уй-жой ва социал-маиший шароитлари секинлик билан яхшиланаётир. Кўпгина мактабларнинг санитария-гигиена ҳолати паст.

Маълумки, КПСС Марказий Комитетининг Пленуми 2000 йилга бориб асосан бир сменали машғулотларга ўтиш вазифасини қўйди. Шу муносабат билан Ўзбекистон партия, совет, хўжалик, маориф органларидан ғоят масъулиятли вазифани ҳал этишлари — қўшимча равишда 3 миллион ўринли мактаб қурилишлари талаб қилинади. Область, район, шаҳар партия комитетлари, маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари ўқув юртларини барпо этиш, ускуналаш, ўқитувчилар учун зарур меҳнат ва турмуш шароитларини яратиш вазифаларини ишчанлик билан ҳал қилмоқлари керак. Бу мақсадларга колхозлар, совхозлар, саноат корхоналарининг маблағлари актив жалб этилиши даркор.

Ҳунар-техника таълими даражаси фан-техника тараққиёти суръатларидан орқада қолаётганлиги сингари ҳолатга ортиқ тоқат қилиб бўлмайди. Саноатнинг замонавий тармоқлари, қурилиш учун ишчи кадрлар тайёрлаш сифати кескин оширилиши шарт. Роботлаштирилган комплекслар, мослашувчи ишлаб чиқариш, рақамли программа билан бошқариладиган ускуналар зеҳнли, идрокли, билимли соҳибкорларини кутмоқда. Билим юртини битириб чиқувчи ҳар бир йигит-қиз муайян тармоқдаги замонавий техника ва илғор технологияни пухта эгаллаб олишини таъминлаш — педагогика коллективларининг, устозлар ва мураббийларнинг асосий вазифаси бўлиб қолиши керак.

Техникумлар, олий мактабда қайта қуришни жадаллаштириш — давр тақозосидир. Олий ва ўрта махсус таълим, Маориф министрликлари, Ҳунар-техника таълими давлат комитети, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети мутахассислар ва ишчи кадрлар тайёрлаш сифатини оширишлари, ёшларда актив, курашчан ҳаётий позицияни шакллантиришга катта эътибор беришлари даркор. Ошна-оғайнигарчилик, порахўрлик, қариндош-уруғчилик ва юртдошлик алоқаларини қатъиян тугатиш лозим. Студентларнинг ўзини-ўзи бошқарувини такомиллаштириш таълимни демократиялашнинг асосидир.

Янги инсонни камол топтириш, қайта қуришнинг актив, жонкуяр, талабчан, ҳалол ва идрокли курашчиларини тарбиялаш бутун идеология ишининг долзарб вазифасига айланди. Шу муносабат билан пленум қайта қуришни идеологик жиҳатдан таъминлаш мақсадларини рўёбга чиқариш масаласини алоҳида талабчанлик билан қараб чиқди. Партия комитетлари, идеология муассасаларининг бу соҳадаги фаолиятида турғунлик даврига хос расмиятчилик, ўзибўларчилик кўринишларига узил-кесил чек қўйилиши даркор. Марксча-ленинча таълим, иқтисодий ўқувлар, оғзаки сиёсий ва кўргазмали агитация, оммавий ахборот воситалари янгича тафаккурни шакллантиришга, революцион янгиланиш идеологиясининг таъсирчанлигини оширишга хизмат қилдириш керак.

Маълумки, республикада янгиланиш, покланиш жараёни, салбий ҳолатларга қарши кураш қизғин давом этмоқда. Бинобарин, маънавий муҳитни соғломлаштириш, қайта қуришнинг дастлабки тажрибаларини оммалаштириш муҳим вазифадир. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети қабул қилган қарорда алоҳида кўрсатиб ўтилганидек, идеология ишимизга мана шу ҳужумкорлик руҳи етишмаяпти. Кўпгина партия, совет ходимлари, айрим раҳбарларнинг одамлар билан жонли мулоқот, амалий учрашувлардан ўзларини четга олиши сингари фактларга ҳануз барҳам берилган эмас.

Тарбия ишида барча омиллар муҳим. Бу иш одамларнинг турмуш ва иш шароитлари, социал муаммоларни ҳал этиш билан узвий боғлаб олиб борилганидагина кутилган самарани беришини унутмаслик керак. Бугун ҳар бир пропагандистдан, лектор, агитатор, сиёсий ахборотчидан кенг билимдонлик, сиёсий ақл-заковат, ўз эътиқодини ҳимоя қила олиш маҳорати, кескин масалалардан чўчимаслик ва уларни четлаб ўтмаслик талаб қилинади. Тўла ошкоралик, рўй-рост фикр алмашиш муҳити — муваффақиятнинг асосидир.

Хўжаликни юритишнинг янги шароитларида идеология ходимлари зиммасига алоҳида масъулият юкланади. Эндиликда эскича андозалар, эскирган усуллардан қатъият билан воз кечиш, ишга новаторларча ёндашувлар талаб қилинади. Партия комитетлари шуни ҳисобга олиб, идеология кадрларини тайёрлаш, қайта тайёрлаш, уларнинг маҳорати ва малакасини ошириш масалалари билан кун сайин шуғулланишлари лозим.

Интернационал тарбияни кучайтириш ҳар бир меҳнатчи онгига кўпмиллатли Совет Ватани билан фахрланиш, унинг куч-қудратини ошириш учун масъуллик туйғусини сингдиришнинг бош омилидир. Партия комитетлари, ижодий союзлар, оммавий ахборот ва пропаганда воситалари бу йўлда мунтазам, изчил иш олиб боришлари, бунда КПСС ва совет халқининг бой анъаналари, социал-сиёсий ва маънавий-маданий қадриятларимиздан оқилона фойдаланишлари зарур.

Ҳозирги пайтда янгича анъаналар, маросимлар турмушда теран илдиз отишига эришиш муҳим вазифа бўлиб турибди. Партия ташкилотлари, совет ва маориф органлари атеистик тарбияга эътиборни кучайтиришлари, коммунистлар, комсомоллар эски, ўз аҳамиятини йўқотган анъаналар, диний маросим ва расм-русмларни тугатиш, замонавий урф-одатларни ёйишда ташаббус кўрсатишлари талаб қилинади. Хотин-қизларнинг ижтимоий ва меҳнат активлигини ошириш зарур.

Биз катта йўлга чиқиб олдик. Бу — жамиятнинг барча жабҳаларида қайта қуриш йўли, социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштириш йўли. Бу йўлда нечоғли дадил, жадал, самарали илгарилаб боришимиз ҳар биримизнинг ўз тафаккуримизни янгиланиш идеологияси талабига тезроқ мослай билишимизга, қадамларимизни илдамлаштира олишимизга боғлиқ. Демак, ҳамма нарса, барча воситалар қайта қуриш мақсадларига тўла қувват билан хизмат қилдирилмоғи, қайта қуришнинг жонкуяр курашчиларини тарбиялашга сафарбар этилмоғи даркор. Шундагина КПСС XXVII съезди илгари сурган янгича вазифаларни муваффақиятли бажара оламиз, шундагина Бутуниттифоқ XIX партия конференциясини муносиб кутиб оламиз.

Ғаллакорлар ғайрати

Сурхон воҳаси ғаллакорлари ўн иккинчи беш йилликнинг учинчи йилида 20 минг 500 тонна буғдой, 21 минг тонна шоли, 5 минг 500 тонна арпа етиштириш мажбуриятини олиб, ғайрат билан меҳнат қиляптилар. Республика агросаноат комплекси ходимлари қурултойи иштирокчиларининг Ўзбекистондаги барча қишлоқ меҳнаткашларига мурожаати ғаллакорлар ғайратига ғайрат қўшди.

Ҳамма ғаллачилик хўжаликлари ва бригадаларида социалистик мусобақа авж олиб кетди. Дон етиштиришга ажратилган 43.692 гектар майдоннинг 41.692 гектарига кузги буғдой-арпа экилган эди. Баҳор серёғин келганлиги туфайли бу майдонлардаги майсазорлар барқ уриб ривожланяпти. Шу кунларда ғаллакорлар ўсимликларни озиқлантириш, зарарли ҳашаротларга қарши кураш ишларини авж олдириб юбордилар. Ҳозиргача 23 минг гектардан зиёд ердаги майсазорлар бўй тортиб, 2000 гектардаги ўсимлик бўғимлай бошлади. 17.724 гектар суғориладиган майдонлардаги ғаллазорлар, айниқса баравж. 26 минг гектар лалми ерларга экилган буғдой-арпа ривожи ҳам кўзни қувонтиради.

Бироқ областдаги айрим районлар ва хўжаликларнинг раҳбарлари бепарволиги билан кузги дон экиш топшириқлари тўла бажарилмади. Денов районида — 390 гектар, Термиз районида — 130, Гагарин районида 117 гектар суғориладиган ерларга кузги дон уруғи вақтида сочилмай қолганлигини қандай баҳолаш мумкин?

Ғаллакорлар май ойи охирларида арпа ўримига киришиш, июнь ойида эса буғдой ўримини бошлашга ҳозирданоқ пухта ҳозирлик кўряптилар. Шу мақсадда ғалла ўриб-янчадиган комбайнлар, хирмон жойлар тахт қилиб қўйилмоқда, ёнғинга қарши тадбирлар амалга ошириляпти.

А. ХАЛИЛОВ.

Ибрат

Бу йилдан бошлаб тўла хўжалик ҳисобида иш юритаётган Хўжаобод районидаги «Ленинизм» колхози азаматлари апрель ойининг қуёшли кунларидан унумли фойдаланишга эришдилар. Майдонлар ва агрегатларнинг пухта тайёргарлиги, дала ишларининг оқилона уюштирилганлиги чигит экишни районда барвақт туғаллашга имконият яратди.

Колхознинг 845 гектар пахта майдонига ингичка толали С-6037 навли барака уруғи қадалди. Экиш мавсуми олти иш кунида якунланди. Пўлат Маҳмудов, Абдусамат Ҳамроқулов, Собир Маматов бошлиқ бригадаларда бу юмуш 4—5 кунда адо этилди. Экиш мавсумини тез ва сифатли якунлашда илғор механизаторлардан Тўланбой Қодиров, Исоқ Султоновлар айниқса, ибрат кўрсатишди. Улар кунига 8—9 гектардан майдонга чигит экишди. Хўжаликда барча куч ва резервлар навбатдаги агротехника тадбирларини амалга оширишга шай бўлиб турибди.

Д. ҚИРҒИЗБОЕВ.

ДЎСТЛИК МУСТАҲКАМЛАНАВЕРСИН

Ўзбекистонда Корея Халқ Демократик Республикаси кунлари ниҳоясига етди. Нампхо шаҳридан Корея — Совет дўстлиги жамияти делегацияси аъзолари Тошкентда Нампхо шаҳри тасвирий ва амалий-халқ санъати кўргазмасининг очилишида иштирок этдилар, «Ленин йўли» колхозига бордилар. Чет эллар билан дўстлик ва маданий алоқалар Ўзбекистон жамиятида матбуот конференцияси бўлиб ўтди.

Меҳмонларни Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Б. Ф. Сатин қабул қилди.

(ЎзТАГ).

Н. И. РИЖКОВ ВЕНГРИЯГА ЖЎНАБ КЕТДИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. И. Рижков Венгрия Социалистик Ишчи партияси Марказий Комитети ва ВХР Министрлар Советининг таклифига биноан 18 апрель куни Москвадан Будапештга расмий дўстлик визити билан жўнаб кетди.

Аэродромда уни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети секретари А. Н. Яковлев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Н. В. Тализин, бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

* * *

Н. И. Рижков шу куни Будапештга келди. СССР ва ВХР давлат байроқлари билан безатилган «Ферихедь» аэропортида уни ВСИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВХР Министрлар Советининг Раиси К. Грос, ВХР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, ВХР савдо министри И. Марьяи, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар. Кутиб олувчилар орасида ВХРнинг СССРдаги элчиси Ш. Райнаи бор эди. **(ТАСС).**

Байроқлар топширилди

Ўтган йили Бухоро уйсозлик комбинати коллективи меҳнатда юксак ютуқларга эришди. Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси якунларига кўра, коллектив КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи билан тақдирланди. Мукофотни Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Қ. Ҳ. Маҳамадалиев коллективга тантанали вазиятда топширди.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқларини Хоразм 167-қурилиш трестига ва «Хорезмсовхозводстрой» трестига ҳам топширишга бағишлаб тантанали йиғилишлар бўлиб ўтди.

(ЎзТАГ).

«ҚАЙТА ҚУРИШ ПРИНЦИПЛАРИ: ТАФАККУР ВА ҲАРАКАТЛАРНИНГ РЕВОЛЮЦИОНЛИГИ»

Шу йил 6 апрелда «Правда» газетасида юқоридаги сарлавҳа остида редакцион мақола босилган эди. Газетамиз уни кўчириб босди. «Правда» газетаси сингари «Совет Ўзбекистони» редакцияси ҳам партия, уруш ва меҳнат ветеранларидан, турли касб ва турли ёшдаги газетхонлардан жуда кўплаб мактублар олмоқда. Уларнинг ғояси битта: эски даврга қайтиб бўлмайди. Қайта қуриш, кенг демократия ва ошкораликни таъминлаш йўли — энг тўғри йўл. Ҳозирги энг асосий вазифа бу йўлни амалий иш билан тасдиқлашдир. Ўртоқ М. С. Горбачев яқинда Тошкентда бўлган вақтида таъкидлаб ўтганидек, халққа яхши программа таклиф этилса, у катта ишларга қўл уриши ва социал-иқтисодий тараққиётни янада жадаллаштириши мумкин.

Қуйида редакцияга келаётган хатларнинг айримлари билан танишасиз.

ОШКОРАЛИК БЕРГАН ИМКОНИЯТ

Кекса коммунист, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, ёш авлодга таълим бераётган оддий бир муаллим сифатида партиямизнинг узоқни кўзлайдиган сиёсатини чин дилдан маъқуллайман. Зеро, партия бизни барча соҳаларда адолатни қарор топтиришга, ленинча демократия ва ошкоралик принципларини ривожлантиришга, ҳамма нарсани ўз номи билан аташга даъват этмоқда. Бу эса, айниқса биз ўқитувчиларга жуда қўл келади. Чунки, энди мамлакатимиз тарихининг барча даврларида юз берган воқеаларни — шахсга сиғинишнинг келтириб чиқарган оқибатларини, Улуғ Ватан урушидан кейинги даврда йўл қўйилган айрим хатоликларни, шунингдек 70-80 йиллар оралиғидаги турғунлик даврида юз берган иллатларни ўқувчиларимизга фактлар билан, тўғри ва ошкора тушунтириб бера оламиз. Бунга эса, айнан қайта қуриш, демократия ва ошкоралик сиёсатигина имкон беради.

Шу сабабли мен матбуотда эълон қилинган «Қайта қуриш принциплари: тафаккур ва ҳаракатларнинг революционлиги» мақоласини ўқиб қайта қуришга тўғаноқ бўлаётган, халққа маъқул бўлган бу сиёсатга ҳатто шубҳа билан қараётган кишилар борлигига ажабландим. Биз кекса гвардия коммунистлари ана шундай кишиларга қарши ўлароқ партиямизнинг социализм кўпроқ бўлишини одамларга қулай меҳнат ва турмуш шароитлари яратилишини, жамиятимиздаги камчиликлар ошкора айтилиб, улар тезроқ бартараф этилишини ўйлаб олиб бораётган сиёсатини қўллаб-қувватлаймиз.

С. ҒУЛОМОВ,
Тошкентдаги 24-мактаб ўқитувчиси, 1946 йилдан КПСС аъзоси, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси.

Ҳуқуқ ва бурч

«Правда» газетасида «Қайта қуриш принциплари: тафаккур ва ҳаракатларнинг революционлиги» редакцион мақоласини ўқиб, демократия, ошкоралик сингари давримиз асосий тушунчаларининг том маъносини ҳали ҳам тушуниб етмаган айрим одамлар, мутахассисларнинг борлиги мени таажжублантирди.

Партиямиз ўз ҳужжатларида бир неча бор кўрсатиб ўтганидек, қайта қуриш жараёни жуда қийин боряпти. Аммо у турмушимизга чуқурроқ сингиб бормоқда. Қайта қуриш ҳаётимизнинг ҳамма жабҳаларида — ишлаб чиқариш соҳасида ҳам, маънавий соҳада ҳам давом этмоқда. Лекин қийинчиликлардан чўчиб «Партиянинг қайта қуриш сиёсати тўғримикин?», «Социализмни бузиб юбормаймизми?» дейдиган кимсалар ҳам учраб турибди. Бизнинг орамизда бундай одамларга сира ўрин бўлмаслиги керак.

Тўғри, нуқсонларимиз бор, буни тан ҳам оляпмиз. Масала эса уларни қандай қилиб бартараф этиш тўғрисида бориши керак эмасми? Бугунги кунда халқимиз томонидан ҳатто чет элларда ҳам ғоят мамнуният билан қарши олинаётган қайта қуриш жараёни нима учун шубҳа остига олиниши керак?

Шу ўринда бир масала хусусида тўхталмоқчиман. Айрим кишилар демократия ва ошкораликни кўпроқ ўз нуқтаи назаридан талқин қила бошлаяпти. Аммо ҳуқуқ билан бирга бурч ҳам бор-ку?!

Мақолани ўқир эканман, ёшларимизнинг бир қисми ўртасида нигилизм маълум даражада ёйилганлигидан ташвиш билдирилган сатрларни ўқидим. Менимча, бу ташвишланиш учун сабаб бўлиши шарт эмас. Ёшлар онгидаги ҳозирги «қинғайишлар» — шундай хасталикнинг белгиларики, у эндигина юзага келгани йўқ. Шу билан бирга ёшларимиз бугунги куннинг асосий ижрочилари — қайта қуришнинг фидойилари эканлигини ҳам алоҳида таъкидлаш керак.

Қайта қуриш жараёни тажрибалар, муаммолар ҳар томонлама ошкоралик, демократияга мос равишда олиб борилмоқда. Бу борада институтимиз фаолиятидан ҳам мисоллар келтириш мумкин.

Мақола барча меҳнат коллективларида қизғин муҳокама қилиниб, фикр-мулоҳазалар билдирилса яхши бўларди. Бунинг учун партия ташкилотлари меҳнат коллективлари орасида оммавий-ташкилий ишларни янада фаоллаштиришлари керак.

З. ТОЖИЕВ,
Тошкент алоқа электротехника институти доценти, тарих фанлари кандидати.

МУҚАРРАР ҚАДАМЛАР

Мамлакатимиз қайта қуришнинг иккинчи босқичига қадам қўйди. Совет кишилари қаерда яшаб, қаерда ишламасинлар, бутун куч-ғайратларини иқтисодий омилларни такомиллаштиришга, меҳнат самарадорлигини оширишга, КПСС XXVII съезди белгилаб берган социал-иқтисодий тараққиёт программасини муваффақиятли бажаришга сарфламоқдалар. Қайта қуриш одамлар онгига тобора чуқурроқ кириб бормоқда, шаҳарлар ва қишлоқлар меҳнатчиларининг жонажон ишига айланмоқда. Биз кенгайиб бораётган демократия, ошкоралик шароитларида яшашга ўрганяпмиз. Биз ҳақиқат кўзига тик ва дадил қарашга, реал фикрлашга, ўз хатоларимиз ва камчиликларимизни кўриб, уларни биргаликда тугатишга ўрганяпмиз.

Совет Арманистони меҳнаткашлари қайта қуриш йўлига амал қилиб, мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштиришга кўмаклашадиган ҳамма янгиликларни бажонидил қабул қилмоқдалар. Улар қайта қуришга ёт бўлган, унинг ғояларига зид келадиган ҳар қандай оғишларни қатъиян сидириб ташламоқдалар.

Республика коммунистлари, барча меҳнаткашлари «Правда» газетасининг «Қайта қуриш принциплари: тафаккур ва ҳаракатнинг революционлиги» деб аталган редакцион мақоласига зўр қизиқиш билан қараётганликлари ҳам қонунийдир. Улар мақоладаги қоидалар ва хулосаларни астойдил маъқуллаб, у совет кишиларининг фикр-ўйлари ва муддаоларини тўғри акс эттиради, партия йўл-йўриқларини амалга оширишга янги омиллар бахш этади, деб таъкидламоқдалар. Улар «Советская Россия» газетасида эълон қилинган «Принципларга хиёнат қила олмайман» мактубини қатъиян рад этиб, уни қайта қуришга қарши кучлар кайфиятининг ифодаси, деб баҳоламоқдалар. Бу кучлар совет кишиларининг ҳаётий манфаатларига, қайта қуриш вазифаларига зиддир. «По ленинскому пути» назарий ва сиёсий журнали, «Коммунист» республика газетаси редакцияларида, Арманистон Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетида ҳамда бошқа меҳнат коллективларида бўлиб ўтган партия йиғилишларида қайта қуриш муҳолифларига кескин норозилик сўзлари янграмоқда.

Сўзга чиққан кишилар қайта қуришнинг янги босқичида журналистлар активлигини ошириш зарурлигини қайд этар эканлар, мамлакатдаги туб ўзгартишлар жараёнларини ёритишда матбуот ходимларининг масъулияти ва билимдонлигини кучайтириш муҳим аҳамиятга эга эканини алоҳида таъкидлаб ўтдилар. Бутуниттифоқ XIX партия конференциясига тайёргарлик давомида матбуотнинг сўзи, айниқса, салмоқли бўлиши керак. Бизнинг олға томон дадил ҳаракатимизга зарар, маънавий зиён етказадиган мақолаларга газета саҳифаларида ўрин бўлмаслиги керак. Шу боисдан ҳам консерватив кайфиятларни тарқатувчилар, совет жамиятини инқилобий янгилашнинг ошкора ва яширин душманлари шаънига кескин танқид билан чиқиб, «Правда» газетаси жуда тўғри йўл тутди.

Партия ташкилотлари ва меҳнат коллективларининг йиғилишларида сўзга чиққан кишилар, суҳбат ва учрашувларнинг қатнашчилари партиямиз марказий органининг бу мақоласи «Советская Россия» газетасидаги мақоладан кейин меҳнаткаш омма гарданида пайдо бўлган оғир юкни гўё олиб ташлагандек бўлди, деб мамнуният билан айтмоқдалар. Улар қайта қуриш учун умумхалқ курашига тўсқинлик қиладиган, бизни орқага тортадиган, ошкоралик ва демократиялаштиришдан иборат бирдан-бир тўғри йўлдан қайтарадиган кишиларга бизнинг орамизда ўрин йўқ, дейишмоқда. Халқ қайта қуришнинг ғоялари ва практикасини шу қадар чуқур қабул қилдики, консерваторларнинг чиранишлари мутлақо беҳудадир.

Арманистон меҳнаткашлари қайта қуришдан бошқа йўл йўқ, деб қатъий айтмоқдалар. Бошқаришнинг маъмурий-буйруқбозлик методларига, турмушнинг ўзи рад этган шахсга сиғиниш, турғунлик даврларидаги тартиб ва аҳлоқ нормаларига қайтилмайди.

Қайта қуриш жараёни муқаррардир!

ТАСС мухбири.
Ереван.

БУГУНГИ СОНДА:

● Сўз ва иш бирлигини таъминлайлик 2-БЕТ
● Социалистик қонунчиликни мустаҳкамлаш йўлида 3-БЕТ
● Баркамол фарзандларни тарбиялайлик 4-БЕТ

• Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси олдидан

СЎЗДАН — АМАЛИЙ ИШГА

«Совет Ўзбекистони» анкетаси

1. Коллективингизда, партия ташкилотингизда қайта қуриш қандай боряпти! Унинг дастлабки босқичи қандай якунланди!
2. Янгича ишлаш тажрибаларидан қайси бири диққатга сазовор ва уни қандай оммалаштирса бўлади!
3. Қайта қуришга нималар халақит беряпти! Қайси соҳада ҳали ҳам турғунлик ҳукм сурмоқда!

Анкета саволларига Яккабоғ районидаги «Яккабоғ» боғдорчилик совхози сут соғувчиси, область партия комитети аъзоси Бўритош РАЖАБОВА жавоб беради:

1. Қайта қуриш, янгиланиш, жадаллаштириш каби сўзлар эндиликда ҳар бир коммунистнинг, ҳар бир меҳнаткашнинг дилидан мустаҳкам жой олди. Ҳаётимизда жиддий сифат ўзгаришлари юз беряпти. Одамларнинг меҳнатга муносабати ҳам анча ўзгариб қолди. Эндиликда коллектив мулкига, жамият манфаатларига хиёнат қилиш ҳолларига барҳам берилаётир.

Омманинг меҳнат активлигини авж олдиришда партия ташкилотларининг жанговарлиги ортаётганлиги муҳим омил бўлмоқда. Партия йиғилишлари ҳозир қизғин баҳслар, принципиал мулоҳазалар ва ишни яхшилашга қаратилган конкрет таклиф ва мулоҳазаларга бой бўлмоқда. Илгарилари партия йиғилишларида бирон марта ҳам сўзга чиқмаган коммунистлар эндиликда ўз фикрларини дадил айтадиган бўлиб қолишди. Раҳбарларнинг фаолиятини ҳам контрол қилишни ўрганиб боряпмиз. Уларнинг йўл қўйган камчиликларини ошкора дадил айтяпмиз.

Цех партия ташкилотининг ташаббуси билан фермамизда оилавий пудратни жорий этдик. Ўтган йили мен оилавий пудрат асосида меҳнат қилиб, совхозга 92 тонна сут соғиб бериш ва ҳар бир сигирдан биттадан бузоқ олишга аҳд қилгандик. Умр йўлдошим Тошмаҳамат Пардаев билан ҳамкорликда 30 бош сигирни зооветеринария қоидалари асосида парвариш қилиб, 113 тонна сут соғиб олишга муваффақ бўлдик. Ҳар бир соғин сигирдан 3766 килограммдан сут ва ҳар бош сигирдан биттадан бузоқ олдик. Меҳнатга янгича ёндашувнинг самараси ана шу рақамларда акс этиб турибди.

Умуман, сут етиштириш область ва районимизда ҳам ўтган йили кўпайди. Планлар ошириб бажарилди. Лекин бу борада ҳали ишга солинмаган резерв ва имкониятлар кўп. Айрим хўжаликларда чорва молларининг маҳсулдорлиги пастлигича қолмоқда. РАПО ишида оперативлик, қатъият етишмаяпти. Агросаноат бошқармаси ходимлари кўпинча амалий иш ўрнига қоғозбозлик билан шуғулланишдан нарига ўтмаяптилар. РАПОда чорвачилик бўйича анча мутахассислар бор. Лекин улар фермалардаги ҳақиқий аҳвол билан яхши таниш эмаслар. Чорвачилик объектлари қурилиши пайсалга солинмоқда. Кейинги икки йил мобайнида районда бу борада сал ижобий силжиш бор. Аммо, бу етарли эмас. Партия ташкилотлари чорвачиликни интенсив ривожлантириш учун шу соҳага эътиборни кучайтиришлари, чорвачилик мутахассисларига нисбатан талабчанликни оширишлари зарур.

2. Янгича ишлаш тажрибаларидан энг диққатга сазовори албатта қишлоқ хўжалигига пудрат системасини кенг жорий этишдир. Бу — соҳани ривожлантиришнинг энг истиқболли йўли.

Бригада, звено, оила пудрати шароитида одамларнинг моддий манфаатдорлиги ортиши билан бирга уларнинг масъулияти ҳам ошади. Ўзига бириктиб қўйилган ерга, чорва молларига меҳр билан муносабатда бўлиб, самарадорликни орттиришга интилади.

Партия ташкилотлари фаолиятидаги ошкоралик ва демократиянинг кенгайиб бораётганлиги ҳам қувонарли ҳолдир. Ўтмишда босартусарини билмай қолган раҳбарлардан халқ жуда безган эди. Ҳозирги раҳбарларимиз биз билан якдил, ҳамфикр. Улар оддий кишилар билан тез-тез учрашиб, ўз ишлари ҳақида ҳисоботлар беришмоқда. Фермамизга область раҳбарлари ҳам тез-тез келиб туришади. Масалан, яқинда обком секретари А. Мўминов ва область Совети ижроия комитети раиси А. Қадинлар келишди. Биз уларга ўз фаолиятимиз, ишимизга тўсқинлик қилаётган муаммолар ҳақида батафсил гапириб бердик. Лекин билисизми, одамлар билан хўжакўрсинга учрашиб кетаверишдан наф йўқ. Ўша учрашувда берилган ваъда ҳанузгача бажарилмади.

3. Чорвачиликни интенсивлашга халақит бераётган қатор муаммолар бор. Районимизда чорва озуқасининг мустаҳкам базасини яратиш масаласи ҳанузгача ҳал этилмаётир. Пахта монокультурага айланганлиги оқибатида яйловлар ҳам камайиб кетганди. Бунинг натижасида чорвачилик маҳсулоти камайибгина қолмай, балки, унинг таннархи ҳам қимматлашиб кетди.

Партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, хўжалик раҳбарлари фермаларда ишни икки сменада ташкил этиш, чорвачилик мутахассислари тайёрлаш билан жиддий шуғулланишлари лозим. Айниқса чорвадорларга маданий-маиший, савдо, медицина хизмати кўрсатишни талаблар даражасида ташкил этиш энг муҳим масаладир.

Ўрта мактабни битирган йигит-қизларни чорвадорлик касбига қизиқтириш, уларни фермаларда ишлашга жалб этиш лозим. Қолаверса, меҳнатга ҳақ тўлашда, моддий-маънавий рағбатлантиришда янгича ёндашувлар лозим.

Жойларда чорвачилик фермаларини комплекс механизациялаш ишлари секинлик билан амалга оширилмоқда. Областдаги кўпчилик фермаларда ҳанузгача асосий ишлар қўл кучида бажарилаётир. Озуқа цехлари етишмайди.

Партия ва ҳукуматимиз инсон омилини жонлантиришга эътиборни қаратаётгани бежиз эмас. Ҳар қандай ишнинг бошида меҳнаткаш инсон туради. Унинг ақл-идроки, куч-қуввати кўп нарсага қодир. Афсуски, хўжалигимизда ишчиларнинг меҳнат фаолиятини активлаштириш омилларига етарли аҳамият берилмаётир. Жумладан, совхозда клуб, чойхона, болалар боғчалари етишмаяпти. Хўжаликнинг миллион сўмга яқин маблағи бор. Лекин, афсуски, юқори ташкилотларнинг рухсатисиз бу маблағларни сарфлаб бўлмас экан. Шу боисдан бўлса керак, турли объектлар қурилиши пайсалга солинмоқда. Ушбу проблемаларни ҳал қилиш борасида область агросаноат комитети раҳбарлари кўпдан-кўп ваъдалар беришяпти-ю, аммо амалий ишга ўтишмаяпти. Партиявий ишда ҳам, хўжалик ишида ҳам энг муҳими сўз билан иш бирлигини таъминлашдир.

Дунё воқеалари

ШУ КУН МАВЗУИДА

МУНОСИБ ИБРАТ

Женевада биринчи даражали аҳамиятга молик халқаро воқеа содир бўлди: Афғонистон атрофидаги аҳволни сиёсий йўл билан бартараф этиш тўғрисида битимлар имзоланди.

Мазкур регионда кўп йиллардан бери давом этаётган қуролли можарога барҳам берилди ва бутун дунёда «Женева мажмуаси»ни қутламоқдалар, чунки бу битимлар Афғонистон ишига четдан аралашувга чек қўяди, афғон халқига ўз она юртида тинчлик ва тотувлик ўрнатиш имконини беради.

Афғонистон ва Покистон бошқа томонга қарши душманлик хатти-ҳаракатлари қилиши учун ўз территорияларини бериб қўймаслик, интервенциянинг ҳар қандай формасидан, ҳар қандай исёнчилик ёки сепаратчилик фаолиятига ёрдам бериш, рағбатлантириш ёки қўллаб-қувватлашдан тийилиб туриш, келиб чиқиши қандайлигидан қатъи назар ўз территорияларида ёлланган аскарларни ўқитиш, қуроллантириш, маблағ билан таъминлаш ва рекрутликка олишга йўл қўймаслик мажбуриятини олдилар. Улар бошқа томоннинг ички ёки ташқи ишларига аралашиш ёки интервенция мақсадида бошқа давлатлар билан бирон-бир битимлар ва аҳдномалар тузишдан тийилиб туриш, бошқа томонга қарши ҳаракат қилаётган террорчи гуруҳлар, саботажчилар ёки бузғунчиларга бирон-бир ёрдам беришга, улардан фойдаланишга ёки улар билан муроса қилишга йўл қўймаслик мажбуриятини олдилар.

Женевада имзоланган битимлар можарони бартараф этиш учун мустаҳкам шартномавий-ҳуқуқий негизни вужудга келтиради, бу битим ҳозирги кунда Осиё, Африка жануби ва Лотин Америкасида ловуллаб ёниб турган гулханлардан биринчисининг ўчирилишидан дарак бермоқда, бу битимлар регионлардаги бошқа можароларни тинч йўл билан ҳал этиш учун муносиб намунадир. Бундай деб ҳисоблашга барча асослар бор. Афғонистон проблемасини бартараф этишда воситачилар ва расмий кафолат берувчилар сифатида қатнашган СССР ва АҚШ шу йўсинда амалий ҳамжиҳатлик намунасини ҳам яратмоқдаларки, бу умуман халқаро муносабатларни соғломлаштириш учун ниҳоятда зарурдир.

«Афғонистон тугуни»ни ечишда КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев ва Афғонистон Республикаси Президенти Нажибулланинг 1988 йил 8 февралдаги баёнотлари ва уларнинг шу йил 7 апрелда Тошкентда бўлиб ўтган учрашуви ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлди. Худди ана шу икки воқеа Женева музокараларини амалий ечимлар босқичига кўтарди ва мамлакатимизнинг М. С. Горбачев эълон қилган ўткир халқаро проблемаларни фақат сиёсат воситалари билан ҳал этиш йўли муваффақиятга эришганлигини намойиш этди. Иккала томон донолик яхши ният билан иш кўрганлиги ҳамда тинчлик ва хавфсизликнинг улуғ манфаатларини ўйлаб, оқилона муросага тайёрлигини намойиш этганлиги Женевадаги музокараларнинг муваффақиятли якунланишига ёрдам берди. Қисқаси, Женевадаги муваффақият халқаро майдонда янгича фикрлаш тантанасининг яна бир намунасидир.

Г. ШИШКИН.
(ТАСС).

• Шарҳловчи минбари

Камбағаллик ва қашшоқликка қарши

Очлик ва қашшоқликка, камбағаллик ва йўқчиликка қарши кураш масаласи учинчи дунё мамлакатлари учун ҳаёт-мамот масаласи ҳисобланади. Осиё, Африка ва Лотин Америкасидаги юзлаб мамлакатлар учун бу масала ниҳоятда кескин ва долзарб муаммодир.

Ана шу боис Деҳлида март охирида бўлиб ўтган камбағалликка қарши курашга бағишланган жаҳон конференцияси учинчи дунё мамлакатларида катта қизиқиш уйғотди ва кенг жамоатчилик диққатини ўзига жалб этди.

Анжуман иштирокчилари Осиё, Африка ва Лотин Америкасидаги мамлакатлар олдида турган социал проблемаларни ҳал қилиш йўлларини муҳокама қилдилар. Учинчи дунё мамлакатлари олдида турган юзлаб иқтисодий ва социал проблемалар иқтисодий танглик ва молиявий етишмовчилик туфайли ҳал қилинмай қолмоқда. Ана шу шароитда инсоният ва табиатнинг саноқсиз бойликлари ҳарбий мақсадларга соврилмоқда. Масалан, ўтган йили жаҳон мамлакатларининг ҳарбий сарфлари 930 миллиард долларни ташкил қилди. Шу пайтнинг ўзида 2 миллиард киши сув танқислигидан азоб чекмоқда, тахминан бир миллиард одам саводсизлигича қолмоқда, бир ярим миллиард аҳоли медицина ёрдамига муҳтож. Биргина Африка қитъасида эса 150 миллион киши қашшоқликда кун кечирмоқда. Уларнинг тақдирига очлик панжа солмоқда.

Камбағалчилик сақланиб қолишига Ғарб мустамлакачилик системасининг шармандали мероси бўлган ташқи қарздорлик ҳам асосий сабаблардан бири бўлмоқда. Ривожланаётган мамлакатларнинг ташқи қарзи 1988 йилнинг март ойида 1 триллион 190 миллиард долларга етди. Африка давлатларининг ташқи қарзи 210 миллиард долларни ташкил этди. Бундай ачинарли ва ташвишли аҳволни Осиё ва Лотин Америкасида ҳам кўриш мумкин.

Совет Иттифоқи ривожланаётган мамлакатларнинг савдо-сотиқ ва иқтисодий муносабатларда янги, адолатли тартиб ўрнатиш, қуролсизланиш орқали ривожланишни қарор топтириш, иқтисодий кўпорувчилик йўлини фош қилишга қаратилган интилишларини доим ёқламоқда, уларнинг социал ва иқтисодий турмушни яхшилаш учун олиб бораётган кураши томонида бўлмоқда. Ривожланаётган мамлакатларда Совет мутахассислари ёрдамида қад кўтарган кўплаб саноат ва халқ хўжалиги объектлари, сув иншоотлари, қишлоқ хўжалиги кооперативлари, ўқув юртлари — ана шу ҳамкорлик меваларидир. Масалан, қишлоқ хўжалигини юксалтиришда кўрсатилаётган совет ёрдамидан 30 дан ортиқ ривожланаётган мамлакатлар фойдаланишмоқда.

Т. СОЛИЕВ.

● БУ — ҚИЗИҚ

ФОЙДА КЕЛТИРУВЧИ БУҒ

Ёнилғи тўлдириш станцияларида буғланиш ёнилғининг кўплаб йўқотилишига олиб келмоқда. Мутахассислар қиммат турувчи ёнилғини эҳтиёт қилишнигина эмас, балки автомобилларни ёнилғи билан тўлдиришнинг тўла хавфсиз жараёнини таъминлаш усуллари устида ҳам бош қотирмоқдалар. Швециядаги Гетеборг шаҳри тадқиқотчиларидан бир группаси ёнилғи тўлдириш тўппончаларига резина «қўлқоплар» кийдиришди, улар бензин буғларини ютади ва ер тўладаги резервуарларга жўнатади. Бу ерда буғлар совутилади ва конденсацияланади. Ана шу жараён туфайли фақат бир ёнилғи қуйиш станциясининг ўзидагина бир йил ичида салкам 30 тонна бензин олинган.

• Амалдаги интернационализм

ОДАМЛАРГА НАФИМ ТЕГСА...

Одамларга фойдам тегса: ҳаётингизнинг мазмуни нимадан иборат, деган саволга Чуст район Ақча қишлоғилик йигит Ҳурсанали Деҳқонов шундай жавоб беради.

...Узоқ афғон қишлоқларидан бирига ҳарбий машинада озиқ-овқат элтаётганда мина портлаб кетиб машинанинг механик ҳайдовчиси Ҳ. Деҳқонов оғир жароҳатланди. Госпиталда уни узоқ вақт даволашди. Кейин Ҳурсанали ўз қишлоғига қайтди. Лекин иродали ва матонатли йигит тушкунликка тушмади. Тез орада кутубхоначи бўлиб ишга жойлашди. В. И. Ленин номидаги Тошкент давлат университетининг юридик факультетига ўқишга кирди.

Собиқ интернационалист-жангчи ижтимоий ҳаётда фаол қатнашмоқда. Уни яқинда «Ленинград» колхози комсомол ташкилоти секретарининг ўринбосари қилиб сайлашди. Ҳозир Хурсаналини гоҳ комсомоллар билан биргаликда стадион барпо этилаётган майдончада, гоҳ Ғалаба ҳиёбонини бунёд этувчилар орасида, гоҳ чақирилувчи ёшдаги ўсмирлар билан учрашувларда учратасиз.

Суратда: Чуст районида ташкил этилган жангчи-интернационалистлар Совет аъзолари ва Х. Деҳқонов — (ўнгдан учинчи).

А. КОВТУН фотоси (ЎзТАГ).

ДЎСТЛИК БОҒИ

Шовот районидаги «Коммунизм» колхози территориясида икки қардош республика — Ўзбекистон ССР ҳамда Турманистон ССР чегараси туташган жойда янги боғ барпо этилди. Социалистик интернационализм, қардошлик, халқлар дўстлигининг ёрқин намунасини ифода этувчи бу боғга «Дўстлик» деб ном берилди.

Шу муносабат билан ўтказилган учрашув майдони икки қардош халқ вакиллари билан гавжум бўлди. Эрта тонгданоқ ўзбек ва туркман тилларида янграган куй-қўшиқлар овозаси ҳамма ёққа таралди. Икки тилда битилган шиорлар қардошлик, халқлар дўстлигини янада улуғлашга даъват этади. Бу ерда катта савдо ярмаркаси ҳам ташкил қилинди.

— Азалдан ери-ерига туташ, дили-дилига пайванд бу икки халқ дўстликнинг буюк қудратини амалда намойиш қилмоқдалар, — дейди «Коммунизм» колхози раиси Э. Йўлдошев. — Меҳнат ютуқларида, тўй-ҳашамларда, байрамларда бир-биримизни қутлаш одат тусига кириб қолган. Мусобақалашиб меҳнат қилишимиз ҳам катта ижобий самаралар берялти.

Ш. МАШАРИПОВ.

• Журналларнинг янги сонларида

«МУХБИР» — «КОРРЕСПОНДЕНТ»

Журналнинг тўртинчи сони «Ленин номи билан» сарлавҳали бош мақола билан очилади. Профессор Н. Иброҳимовнинг «Совет дипломатиясининг ленинча принциплари» сарлавҳали мақоласи В. И. Ленин туғилган куннинг 118 йиллигига бағишланган.

Журналда «Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси олдидан» рубрикаси остида «Қишлоқ ҳақиқати» газетаси партия турмуши ва пропаганда бўлимининг мудири М. Қаюмовнинг «Журналист масъулияти» сарлавҳали мақоласи ўрин олган. «Матбуот обзори» ва «Долзарб мавзу» рубрикалари остида эса «Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги» — «Сельское хозяйство Узбекистана» журнали чорвачилик ва озуқа етиштириш бўлимининг редактори В. Азаматовнинг «Даъватларнинг ўзи етарлими?» ва республика радиоси ёшлар учун эшиттиришлар бўлимининг мудири В. Чубнинг «Қалбдан бир-бирини тушуниб» сарлавҳали материаллари босилган.

Журналнинг бу сонида Тошкент область Ўрта Чирчиқ район «Машъал» газетаси ходимларининг ҳозирги қайта қуриш даврида ўз вазифаларини қандай бажараётганликлари ҳақида ҳикоя қилинади.

Шунингдек, журналдан «Тажриба. Ташаббус», «Хўжалик ҳисоби: муаммо ва изланиш», «Лауреатлар ҳақида ҳикоя қиламиз» рубрикалари остида А. Мирзаев, Ш. Миралимов ва И. Сотволдиевларнинг материаллари ўрин олган. «Кашкадарьинская правда» газетаси агросаноат комплекси бўлимининг мудири Р. Эҳсоновнинг «Кутиш эмас, ҳаракат қилиш керак» сарлавҳали мақоласи «Стажировкадан кейинги ўйлар» рубрикаси остида берилган.

Булардан ташқари, бу сонда «Кўмакдошларимиз», «Халқ мухбирларининг сиртқи мактаби», «Консультация», «Фоторепортаж», «Деворий газета», «Ёшлар ижодидан» ва бошқа рубрикалар остида қатор материаллар эълон қилинган.

Журналга обуна бўлишга улгурмаганларга шуни эслатамизки, обуна чекланмаган миқдорда ва исталган муддатга барча алоқа бўлимларида, «Союзпечать» маҳаллий агентликларида кейинги ойлар учун ҳозир ҳам қабул қилинади. Обуна баҳоси: бир кварталда — 90 тийин, ярим йилга — 1,80 тийин, 7 ойга — 2 сўм 10 тийин.

• Мақоламизни ўқиб

Шу сарлавҳа остида газетамизнинг 24 январь сонида босилган мақолада пахта йиғим-терими даврида студент-ҳашарчиларга ҳар томонлама шароит яратиш хусусида гап борганди. Мазкур мақола юзасидан редакцияга хатлар келмоқда. Қуйида шуларнинг айримларини эътиборингизга ҳавола этамиз.

«БИРГАЛАШИБ ЎЙЛАСАК...»

МЕҲНАТ ВА ОРОМГОҲ МАСКАНЛАРИ БЎЛСИН

Студентларнинг пахта йиғим-терими даврида яшайдиган жойлари ҳақиқий дам олиш маскани, маданий ҳордиқ чиқариш оромгоҳи бўлиши керак. Ётоқхоналар ёруғ ва иссиқ, ёнида ошхона, қироатхона, спортхона, душхона, шифокорлар хонаси, ўчоқ ва нонвойхоналар бўлиши шарт. Бундай бинолар фақат ҳашарчи-студентларнинг эмас, балки қишда кекса деҳқонларнинг дам олиш маскани, ёзда пионер ва ўқувчилар лагери, баҳорда эса механизаторнинг ўқиш ва дам олиши учун фойдаланадиган жойи бўлиши лозим. Ваҳолонки, яхши дам, меҳнатга ҳамдам деб бежиз айтишмаган.

Институтимиз қарийб ўн беш йилдан буён Сирдарё область «Правда» газетаси номли совхоз билан ҳамкорликда иш олиб боради. Кейинги йилларда йўл қурилиши факультетининг студентлари намунали дала оромгоҳлари қуриб битказдилар. Буларнинг ҳар бирида яшаш учун қулай шароит мавжуд. Буни бошқа жойларда ҳам оммалаштирилса мақсадга мувофиқ бўларди.

Ф. ЗИКРИЛЛАЕВ,
Тошкент автомобиль транспорти ва йўллари институтининг доценти

АЛОҲИДА ҚУРИЛИШ ШАРТМИ?

Мақолада билдирилган фикрлар менга маъқул бўлмади. Сабаби, аввало, комплекс қуришга, уни жиҳозлашга қанчадан-қанча сарф-харажатлар кетишини мақола авторлари билишармикин?

Мен бир нарсага ҳайронман. Баъзи районлар ҳеч қандай ҳашарчисиз ўз кучи билан пахтани йиғиб-териб олади. Нима учун бошқа район ва областлар улардан ўрнак олмайди? Қудратли агрегатлар дала четида қантариб қўйилади? Юз минглаб йигит ва қизлар эса ўқув масканини, иш жойини ташлаб далада ишлашади. Машиналар нима учун ишлатилмайди, деб сўрасангиз, механизаторлар эҳтиёт қисмлар йўқлигидан нолишади. Ахир шу хўжалик раҳбарининг фойдаланиб юрган транспорти ёки шахсий машинаси учун эҳтиёт қисм топиладику? Нима учун улар давлатникига эътиборсизлик билан қарашади?

Менимча қишлоқ хўжалик институтлари ва техникумлари талабаларидан бошқаларни пахта йиғим-теримига жалб қилиш нотўғри. Мазкур олий ўқув юрти студентларини ҳам пахтани машинада теришга тайёрлаш керак.

М. ЖУЗБОЕВ,
Навоий области.

СОЦИАЛ СОҲАГА — ЭЪТИБОР

Пахтани йиғиб-териб олишда медицина ходимлари ҳам қатнашадилар. Бизнингча, шифокор ва доришуносларни пахтакор ва ҳашарчиларга тиббий ёрдам кўрсатиш учунгина жалб қилиш керак, холос. Мақолада билдирилган фикрларни қувватлаб, яна шуни таъкидлашни истардимки, ҳашарчилар жойлашган жойларда медицина пунктлари, дорихона филиаллари ташкил қилиш керак. Далада ишловчиларнинг оёқ кийимлари тез-тез йиртилиб, яроқсиз ҳолга келганини кўрганда, юрагингиз ачишади. Ахир, бу саломатликка зиён-ку? Шу сабабли маиший хизмат кўрсатиш комбинатлари йиғим-терим вақтида пойабзал ремонт қилувчи сайёр бригадалар ташкил қилса яхши бўларди.

Модомики, институт, техникум ва мактаб ўқувчиларини пахта теримига жалб этиш давом қилар экан, ўқув-тарбия ишларини маълум қисмини далага кўчириш ҳақида мақола авторлари фойдали мулоҳаза юритишган.

У. АМИНОВ,
доришунос, Андижон шаҳри.

КЎПДАН ҚУЁН ҚОЧИБ ҚУТУЛМАС

«Биргалашиб ўйласак...» мақоласида муҳим ҳаётий масала кўтарилган. Мен чорак асрдан буён Тошкент медицина институтининг фалсафа кафедрасида ишлайман. Шу йиллар мобайнида студентларнинг пахтага чиқмаган йилини эслолмайман. Мақолада таъкидланганидек, институтимиз студентлари ҳамма вақт бир жойда — Жиззах область Пахтакор районидаги Кичанов номли, Акмал Икромов номли, «Самарқанд» ва «Пахтакор» совхозларида бўлишади.

Минг афсуски, неча йиллардан буён студентларнинг пахта кампаниясидаги шароити ўзгармайди. Сир эмас, студентлар учун шийпонларга икки қаватли тахта қоқилади-да, пастга қизлар, иккинчи қаватига йигитлар жойлашади. Айниқса қизлар учун шароит жуда ачинарли. Ёмғирли, қорли иш кунидан сўнг ҳўл кийимларини қуритиш ва алмаштириш учун мутлақо имконият йўқ.

Қайта қуриш, жадаллаштириш ва инсон омили ҳақида кўп гапирамиз. Бироқ, пахта теримига жалб этилган ҳашарчилар тақдири билан етарли шуғулланилмайди. Ҳозиргача дала шийпонларининг ҳаммасига ҳам электр симлари ўтказилмаган. Ичимлик суви қудуқларга қуйиб кетилади. Наҳотки совхоз марказидан бўлимлар ва дала шийпонларига водопровод ўтказиш қийин бўлса? Шу боис вақтида эҳтиёт чораларини кўриш керак деб ўйлайман. Матбуотда кўтарилаётган фикрларга қўшилган ҳолда студент қурилиш отрядларидан бир қисмини пахта кампаниясида зарур бўлган объектларни қуришга юбориш лозимлигини таъкидлайман.

Я. ТУРМУҲАМЕДОВ,
Тошкент медицина институти фалсафа кафедраси доценти.

ОЛИМЛАР ҚАЁҚҚА ҚАРАШЯПТИ?

Бир қараганда олимларимиз ёмон таклиф киритмаяптилар. Лекин масалага ҳозирги давр талаби, қайта қуриш руҳи билан ёндашадиган бўлсак, хўжакўрсинга қуриладиган ҳашаматли биноларнинг кимга кераги бор, деган ҳақли савол туғилади. Шундоқ ҳам олий ўқув юртларини тамомлаб, ишлаб чиқаришга келаётган кадрларнинг савияси, ўқувчиларнинг билим даражаси жуда паст эканлиги уларнинг пахта йиғим-теримига кўпроқ сафарбарлигидан эканлиги ҳаммага аён-ку?

Кўп йиллардан буён пахтани машиналар ёрдамида йиғиб-териб олиш умиди билан яшаётган деҳқонларнинг бу орзу-ҳавасини рўёбга чиқариш йўлларини қидириш, машинасозлик билан шуғулланувчи олимлар олдига пахтакорларнинг ҳақли талабини қўйиш ўрнига ҳашарчиларсиз пахтани териб бўлмаслигини тан олсак, келажак эгаларига қайси йўлни кўрсатган бўламиз.

Йўқ, олим ўртоқлар! Сиз таклиф қилган дам олиш комплексларини қуриш учун катта-катта маблағ ажратиш эмас, балки улар ҳисобига пахтани тоза терувчи мукаммал машиналар бунёд қилиш, меҳнаткашларнинг уй-жойларини яхшилаб бериш керак.

А. ЭЛМИРЗАЕВ,
Яккабоғ район «Авангард» газетаси масъул секретари.

ҲАР КИМ ЎЗ ИШИНИ БАЖАРСА

Мақола авторлари ҳашарчиларнинг икки ой давомида яшаб туриши учун қулай ётоқхоналар қуриш масаласини ўртага ташлаяптилар. Бироқ қишлоқлар ҳозир ўз аҳолисини уй-жой билан таъминлашда, социал, маданий-маиший муассасалар қуришда оқсаётган бир пайтда замонавий қулайликларга эга бўлган қўшимча ётоқхоналар бунёд этишга сарф бўладиган маблағ кимнинг чўнтагидан чиқади?

Мақолада Озиқ-овқат программасини тўла амалга оширишда ҳам ўша ётоқхоналарда яшаб, деҳқонларга ёрдам бериш мумкин, дейилган. Ахир тўла хўжалик ҳисобига ўтиб ишлаётган қайси бир корхона раҳбари штатидаги ходимларини районларга ўз ихтиёри билан сабзавот экишга командировка қилади?

Айрим олий ўқув юртлари тажрибасини бошқаларга ҳам татбиқ қилмоқчи бўлган мақола авторлари ўқув ишларини институт шароитида енгил-елпи олиб борадиган педагогларнинг дала шароитида бу мураккаб вазифани қандай бажаришни тасаввур қила олармикинлар? Ваҳолонки, гап пахта йиғим-терими даврида шароитни яхшилаш ҳақида эмас, балки дала ишларига умуман студентларни жалб қилмаслик ҳақида бориши керак.

А. ҚЎЛДОШЕВ,
Андижон давлат тиллар педагогика институти ўқитувчиси.

Агросаноат комплекси ходимлари! Озиқ-овқат программасини бажариш учун зўр ғайрат билан курашингиз! Изчил кооперация ва хўжалик ҳисоби асосида ишлаб чиқариш самарадорлигини оширингиз!

(КПСС Марказий Комитетининг 1 Май Чақириқларидан)

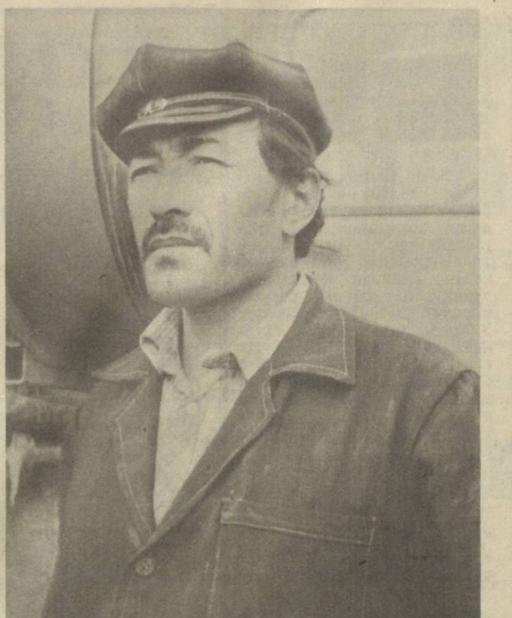

ТЕЗКОРЛИК БИЛАН

Шу кунларда республикамизнинг барча пахтакор хўжаликларида бу йил мўл «оқ олтин» ҳосили олиш учун дастлабки замин яратилмоқда: далаларга барака уруғи қадалаётир. Халқимизнинг «Эрта эккан — эрта ўради», деган нақлига амал қилган Арнасой районидаги Ворошилов номли совхоз деҳқонлари чигит экишни тезкор суръатларда олиб боришмоқда.

Миришкорлар қуёшли кунларнинг ҳар дақиқасидан унумли фойдаланмоқдалар. Жўра Ғойибов бошлиқ бригада деҳқонлари мусобақада пешқадам. Уларнинг нияти — мавжуд 152 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландаги 25 центнер ўрнига 30 центнердан ҳосил олиш. Заршунослар чигитни ернинг ўз намига ундириб олишни мўлжаллашган.

Суратларда: илғор механизатор Эргаш Бойматов ва экиш пайти.

У. ҚЎШВОҚОВ фотолари.

Пуштага экиш афзаллиги

Тушга келиб, офтоб булут ортига бекинди. Аввалига томчилай бошлаган ёмғир кейин бироз кучайди. Сеялкаларни қантариб қўйишга тўғри келди. Лекин Хатирчи районидаги «Партия XXII съезди» колхозининг О. Ҳайдаров бошлиқ бригада пахтакорларининг иш маромига об-ҳаво ўз таъсирини ўтказа олмади. Бу ерда чигит экиш қизғин давом этаверди.

— Уруғни пуштага қадаяпмиз, — дейди бригадир.— Бундай усулда экишда ёмғир агрегатлар ишлашига халақит бермайди. Сув асосан жўякка тушади. Энг муҳими, тўла ниҳол олинади, тежамкорликка эришилади.

Бригада пахтакорлари олти йилдан буён шундай усулда чигит экишади. Натижа ёмон эмас. Ўтган йили ёнилғининг ўзидан 7 тонна тежалди. Уруғлик ҳам анча кам сарфланди.

Айни пайтда механизатор З. Остонов ҳар бир метрга кўзда тутилганидек 17 донадан чигит қадаяпти. Иш унуми ҳам юқори — кунига 9 гектардан ошириб уруғлик экмоқда. Коллектив аъзолари экиш ишларини 10-12 кунда туғаллашга аҳд қилишган.

Пуштага чигит экишнинг афзаллиги ҳаммага яхши маълум. Бироқ колхозда бу масалага етарли аҳамият берилмаяпти. Бу йил О. Ҳайдаров бошлиқ бригада тажрибаси яна уч коллективда қўлланилмоқда. Уларнинг умумий ер майдони колхоз пахтазорларининг саккиздан бирини ташкил қилади, холос. Турган гапки, бу жуда кам...

— Пуштага чигит экиш учун текис майдонлар зарур, — дейди бош агроном З. Носиров. — Бизда кўп пайкаллар нотекис, сув кўллаб қолади. Шу боис пуштага экишни кенг қўлланишга қийналиб турибмиз. Келгуси йилдан бошлаб хўжалигимиздаги бригадаларнинг 50-60 проценти уруғни янги усулда экишга ўтади.

Тўғри, ҳар бир янгиликни кенг ёйиш учун пухта тайёргарлик кўриш керак. Шошма-шошарлик панд беради. Лекин уни пайсалга солиб, кўп чўзиб юбориш ҳам наф келтирмайди. Лекин илғор усулни тезроқ жорий этишга ушбу колхоздагина эмас, балки Хатирчи районининг бошқа хўжаликларида ҳам шошилишмаётир.

А. ҚОРЖОВОВ.

● МУХБИРИМИЗ БОНГ УРАДИ

Сусткашлик қачонгача?

Қорақалпоғистон АССРдаги қатор хўжаликларда ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш ҳисобига пахтачилик ва шоличилик ривожланмоқда.

Бироқ Қўнғирот, Ленинобод районларида биронта ҳам хўжалик пахта тайёрлаш планини бажармади. Хўжайли районида эса атиги биргина колхоздан бошқа ҳамма хўжаликлар пахта тайёрлаш планини барбод бердилар.

Ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилашга, деҳқончилик маданиятини юксалтиришга ҳаракат қилинмаётганлиги бунга сабаб бўлди. Улар бу йил ҳам хато ва камчиликлардан тегишли хулосалар чиқариб олмаганликлари кўриниб турибди. Кўкламга тайёргарлик — далаларга маҳаллий ўғит чиқариш, минерал ўғитларни ташиб олиш ва уларни сақлаш ишида сусткашлик қилинмоқда.

Бир қатор колхоз ва совхозларда техника ремонти тугалланмаган.

Кейинги йилларда ерларнинг мелоратив ҳолати кескин равишда ёмонлашди. Асосий экин майдонлари 15-20 йилдан бери капитал текисланмаяпти. Баъзи жойларда бу иш номига қилинди.

— 1986 йилнинг кузида деҳқончилик қилинадиган ерларнинг шўри ювилмади, — дейди Қўнғрот район агросаноат бирлашмаси кенгаши раисининг ўринбосари С. Абдуллаев. — 1987 йилнинг баҳорида эса 2000 гектар майдоннинг шўри ювилди. Шўр ювиш кечиктириб юборилгани натижасида экиш 20 майгача давом этди. Пахтачилик ва шоличиликда, умуман деҳқончиликда коллектор-дренаж масалалари ўткир бўлиб қолди. Ҳар гектар майдонга 35—40 погон-метр ўрнига 22—25 погон-метр коллектор тўғри келяпти.

Уруғлик масаласи ҳам муаммо бўлиб турибди. «Тошкент-1», С — 4727», «Чимбой — 3010» каби уруғлик чигитлар аралашиб кетди. Элита хўжаликлари уруғлик чигитнинг сифатига қарамай қўйишди. Ана шу камчиликлар бартараф қилинса, уларнинг сифати яхшиланса, гектаридан 17 центнердан эмас, 24-25 центнердан пахта, 28-30 центнер ўрнига 38-42 центнердан шоли, 15-16 центнер ўрнига 35-40 центнердан маккажўхори дони етиштириш имконияти вужудга келади. Қорақалпоғистон АССР гидрогеология-мелиорация экспедициясининг бош инженери Ю. Н. Бочкарев ҳам ерларнинг мелиоратив ҳолати ёмонлашгани ҳақида ачиниб гапирди:

— Қўнғирот районида 5500 гектар майдон кучсиз, 4700 гектар майдон ўртача, 2500 гектар майдон кучли шўрланган, — дейди у. — Хўжайли, Шуманай, Ленинобод районларидаги аҳвол бундан ҳам ёмон. Бу районларда деҳқончилик оборотидан чиқиб қолаётган ерлар ҳам оз эмас.

Ана шу ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш юзасидан олиб борилаётган ишлар талаб даражасида эмас. Коллектор-дренаж тармоқларини кенгайтириш, уларни тозалаш ишларида сусткашлик қилинмоқда. Белгиланган план ва топшириқлар бажарилмаяпти. Реконструкция ишларига етарли миқдорда маблағ ажратилмаганлиги, шунингдек қурилиш ташкилотлари замонавий техника воситалари билан таъминланмаганлиги меҳнат унумдорлигига путур етказяпти.

Амударёнинг сўл қирғоғидаги 86,2 километрли бош коллекторни реконструкция қилиш ишлари 1983 йилда, зах сувларни чиқариб ташлайдиган 6-8 километрли Қўнғирот коллекторини реконструкция қилиш ишлари 1980 йилларда бошланган. Мана шу коллекторларни реконструкция қилишга Амударё дельта ишлаб чиқариш сув хўжалиги бошқармаси билан «Каракалпакводстрой» тресги раҳбарлари панжа орасидан қараб келдилар. Улар белгиланган план ва топшириқларни йил сайин бажармадилар.

Бу вазифа шу йилнинг бошидан «Главсредазирсовхозстрой»га қарашли «Каракалпакирсовхозстрой» ишлаб чиқариш бирлашмасига ўтказилди. Бироқ ҳанузгача ишда ўзгариш сезилмаяпти.

Коллектор-дренаж тармоқларини кенгайтириш, тозалаш ва реконструкция ишларини тезлаштиришда, деҳқончилик қилинаётган ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилашда Қорақалпоғистон АССР Давлат агросаноат комитети, «Главсредазирсовхозстрой» бошқармаси етарли фаолият кўрсатмаётир. Мана шу каби ишлар муваффақиятли битказилса Хўжайли, Шуманай, Ленинобод, Қўнғирот районларида йилига 125-130 минг тона пахта, 150—165 минг тонна шоли етиштириш мумкин. Сабзавот, полиз, мева ва бошқа маҳсулотлар етиштириш яна ҳам кўпаяди. Ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилашга сарфланган харажатларни қисқа муддатларда қоплаш учун имкониятлар бор. Зеро, кўпчилик хўжаликлар пудрат усулига, хўжалик ҳисобига ўтаётган пайтда мелиорация ишларини яхшиламай туриб, деҳқончилик маданиятини юксалтириш мумкин эмас.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

● *Социалистик қонунчилик: изланишлар, муаммолар*

Республикамиз ижтимоий ҳаётининг барча жабҳаларида қонунчиликни тубдан мустаҳкамлашга қаратилган тадбирларнинг социал моҳияти шундан иборатки, бу чоралар ишонтириш соҳасини чеклаш йўли билан эмас, мажбур қилиш ҳисобига эмас, гражданлар эркинликлари ва ҳуқуқларини бирор-бир даражада андаккина бўлса ҳам чеклаш ҳисобига эмас балки социалистик қонунчиликни таъминлаш, адолатни тўла қарор топтириш йўли билан амалга оширилмоқда.

Партия комитетларининг тавсиясига кўра, бу ишда асосий диққат-эътибор меҳнат коллективларига, қонунни бузувчилар теварагида жамоат таъсирининг хилма-хил тадбирлари самарадорлигини оширишга, бундай шахсларни ялписига қоралаш вазиятини вужудга келтиришга қаратилмоқда. Республикада таркиб топган мураккаб вазият аҳолининг муайян қисми ижтимоий-фойдали меҳнатдан бош тортиши ва турли йўллар билан кўп миқдорда меҳнатсиз даромад жамғаришга интилиши, ичкиликбозлик кенг ёйилганлиги содир этилган жиноятлар учун жазо муқаррарлиги тўғрисидаги қонун талаблари таъминланмаганлиги туфайли ҳам вужудга келди. Бу ҳолатларга қарши кураш аввалгидек партия, ҳуқуқ-тартибот органларининг соғлом кучлари, жамоатчилик, меҳнат коллективларидан қизғин, изчил иш олиб боришни талаб этмоқда.

Шундай шароитларда ҳуқуқ-тартибот ва қонунчиликни кучайтириш, социал адолат нормалари ва принципларини тиклашга қаратилган қўшимча чоралар кўрилди. Ҳуқуқ-тартибот органларининг ходимлари муддатидан илгари аттестациядан ўтказилди. Обрўсини тўкиб қўйган прокурор-тергов ходимлари, талабчанлик кескин ошган, социалистик қонунчилик мустаҳкамланиб, принципиаллик билан иш юритиш муҳити қарор топаётган бир пайтда ишлашга қодир бўлмаган кадрлар эгаллаб турган лавозимларидан бўшатилди.

КПСС Марказий Комитетининг социалистик қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботини мустаҳкамлашда прокурор назоратини оширишга қаратилган чоралар тўғрисидаги қарори асосида прокуратура органлари фаолиятини тубдан қайта қуриш давом этмоқда. Бугунги кунда республика прокуратура органларининг асосий куч-ғайрати хўжалик муносабатларида қонунчиликни мустаҳкамлаш, маҳаллийчилик, идоралараро чекланганлик кўринишларга қарши курашга, социал адолат принципини амалда қарор топтиришга қаратилгандир. Прокурор назоратининг бутун диққат-эътиборини жамиятни революцион янгилаш жараёнига ҳар томонлама кўмаклашишга, мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш вазифаларини ҳал этишга йўналтириш вазифаси қўйилган.

Бироқ ҳануз айрим раҳбар ходимларнинг фақат шахсий, мансабпарастлик мақсадларидаги хатти-ҳаракатларига дуч келинмоқда. Турғунлик палласининг чуқур илдизларини қўпориб ташлаш унчалик осон эмаслиги очиқ-ойдин кўриниб турибди.

Жиззах областининг Мирзачўл районидаги «Совет Россияси» совхозида рўй бериб келган воқеалар бунинг далилидир. Бу хўжаликда ўтказилган ревизия молия-штат интизоми жиддий равишда бузилганлиги, пул маблағларидан ножўя фойдаланилганлиги, ҳисоботларга қўшиб ёзилганлиги фактларни ойдинлаштириб берди. Совхоз директори Х. Абдураҳмонов бошчилигида кўпгина раҳбарлар узоқ вақт хизмат вазифасини суиистеъмол қилган. Уларнинг фаолияти хўжаликка 70 минг сўмдан кўпроқ зиён етказган. Тергов ишлари Абдураҳмонов ва унинг яқин ёрдамчилари жиноий жавобгарликка тортилиши билан якунланди.

Район партия комитетининг тавсияси билан совхоз директорлигига янги тайинланган ходим ҳам ўзини ортиқча уринтириб ўтирмади. Аксинча, у Абдураҳмоновнинг «хатоларини» ҳисобга олиб, яна ҳам «маҳоратлироқ» ҳаракат қила бошлади. У қўл остидаги мутахассислар ва раҳбарлар, шунингдек, пахта тайёрлаш пункти ходимлари билан тил бириктириб, қўшиб ёзиш ва давлат мулкини талон-торож қилишни авж олдириб юборди. Натижада бир йилнинг ўзида совхозга 172 минг сўм зиён етказилди. Бор-йўғи 10 ой ишлаб, шунча қилғиликларни амалга оширган кўзбўямачилар, табиийки, жиноий жавобгарликка тортилдилар.

Совхоз директорлигига шундан кейин тайинланган А. Султонов ҳам ўтмишдошлари йўлидан борди. Виждон, орият сингари тушунчалар, ўз-ўзини маблағ билан таъминлаш, ўз харажатларини ўзи қоплаш сингари иқтисодий категориялар унга мутлақо ёт бўлиб чиқди. Оқибатда эгри йўллар уни ҳам қора курсига олиб келди. Кейинчалик аниқланишича Султонов бор-йўғи бир йил ичида 175 минг сўм давлат маблағини талон-торож қилишга улгурган экан.

Шу ўринда: Совхоз коллективи қаерда эди?» «Партия ташкилоти қаёққа қаради?» — деган саволлар туғилади. Уч йилда учта директор хўжаликка 400 минг сўмдан зиёд зиён етказди. Шу муддатда совхознинг 15 ходими жиноий жавобгарликка тортилди. Эндиликда ўша қинғир ишларга чек қўйиладими? Етказилган зиёнлар қандай қопланади? Афсуски, шу сингари саволларга ҳали ҳам тўла жавоб берилгани йўқ.

БУТУН ЖАМОАТЧИЛИК ИШИ

Пахтачиликдаги, пиллачиликдаги, республика халқ хўжалигининг бошқа бир қатор тармоқларидаги салбий ҳолатлар ҳақида қанчадан-қанча фактлар ошкор этилди. Пахта, пилла, сут-гўшт билан боғлиқ ишлар қанчадан-қанча оилаларга, умуман республикага не-не изтироблар келтирмади!

Бироқ салбий ҳолатларнинг илдизлари тамомила қирқиб ташланмаганлиги бугун аниқ. Фақат ўтган йилнинг ўзида республиканинг 60 районида экин майдонларини танлаб ўлчаш ўтказилди. Унинг натижаларига ишониш қийин! Шуни айтиш кифояки, 35 минг гектар экин майдони ва қишлоқ хўжалиги ерлари ҳисобдан яшириб қолинганлиги аниқланди. Шу жумладан, 10 минг гектарга яқин пахта майдони ҳисоб-китобларга қўшилмаган эди. Бундай фактлар аввалгидек Қорақалпоғистон АССР, Қашқадарё, Самарқанд, Хоразм областларида энг кўп учрамоқда. Мана шу областларнинг прокурорларига экин майдонларини ҳисобга киритмаслик билан боғлиқ ҳар бир фактни чуқур ўрганиб чиқиш ва айбдорларни жазолашни шахсан назоратга олиш топширилди. Лекин гап фақат жазолашдами? Бу муаммони ҳал этишнинг социал ва сиёсий йўналишларини излаш зарур.

Андижон областидаги колхоз ва совхозларнинг ўнлаб раҳбарлари нимага умид боғлашган эди. Улар маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари, назорат қилувчи ва хўжалик органларининг кўзи ўнгида сут тайёрлашда қалбакичиликка қўл уришди. Шу йўл билан сут соғиб олиш ва давлатга сотиш план-топшириқларини бажарилган қилиб кўрсатишди. Бу воқеаларнинг ҳаммаси биз турғунлик даври деб атайдиган кезларда эмас, ҳали яқингинада, 1985—1986 йилларда содир этилди.

Сут билан боғлиқ иш юзасидан ўтказилган дастлабки тергов якунларига кўра фақат Андижон области бўйича 5 миллион сўмликдан кўпроқ зарар кўрилди. Бу кўзбўямачиликнинг услуби ҳам бир хил эди: гўёки тайёрланган сут учун сохта ҳужжатлар асосида иш ҳақи тўланар, аҳолидан маҳсулот сотиб олинди деб ҳужжат расмийлаштирилар, сутни қайта ишловчи бир қатор корхоналарда порахўрлик ва бошқа суиистеъмолликлар авж олган эди.

Кўриниб турибдики, жамоатчиликнинг кучи ҳали ҳамма ерда ҳам бундай ҳолатларга барҳам бериш учун курашга тўла жалб этилмаган. Ўзбекистон Компартияси XXI съездида айтиб ўтилган салбий ҳолатлар суст бартараф этаётганлигининг сабабларидан бири ҳам мана шунда. Ҳатто гоҳ у, гоҳ бу партия, совет ва ҳуқуқ-тартибот органларида фош этиш жараёнига чек қўйиш керак, жазоланганларнинг жавобгарликлари билан чекланиш лозим деган овозлар эшитилиб қолмоқда.

Бу ғоят зарарли мулоҳазалардир. Зеро, уларнинг асосида объектив сабаблар эмас, балки ўз хоҳиш-иродасини ҳақиқат деб кўрсатаётган, ўз шахсий руҳияти замирида эгоизм ва мешчанликни намоён этиб, содир бўлаётган қайта қуришга, халқ истаги ва ташвишларига лоқайд бўлиб қолаётган, янги фош этишлардан қўрқаётган кишиларнинг етарли онгсизлиги ва етук эмаслиги ётади.

Фикримни асослаш учун иккита мисол келтирмоқчиман. Бу воқеалар республиканинг турли регионларида, турли даражадаги мансабдорлар томонидан айни бир пайтда содир этилди. Бироқ бу хатти-ҳаракатларнинг асосида ўз манфаатини ўйлаш, енгил пул топиш ётарди.

Андижон область Ленин район Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари Р. Иминов ўз мақсади йўлида қонунни бузмади, албатта. Чунки, М. га квартира ажратиш тўғрисидаги ордер қонуний асосларга эга эди. Бироқ 22-кўчма механизациялашган колонна бош инженери Р. Иминов ижроия комитет раисининг ўринбосари курсисини эгаллаб олгач, турли баҳоналар билан ордерни имзолашдан бош тортаверди. У турли йўллар билан бир неча юз сўм пора талаб қиларди. У нимага ишонарди? Афсуски, район Советининг ижроия комитети ҳам, терговчи-ю суд ҳам унга шундай савол беришмади. Чакки қилишди.

Агар Иминов пора ундиришда тажрибасиз бўлса, иккинчи «қаҳрамонимиз» Ч. Худойбердиев етарли тажрибага эга бўлган суд ижрочиси эди. У Тошкент область Калинин район халқ судида кўп вақтдан буён ишлаб келарди. Унга ишонч билдириб, суд ва адвокатура бошланғич партия ташкилотининг секретари қилиб сайлашган эди. Ўз иш характерига кўра Худойбердиев корхоналар ва ташкилотларга етказилган зарар айбдорларини қидириб топиши, бу зарарни ундириши, давлат манфаатлари йўлида ҳаракат қилиши лозим эди. Лекин буларнинг ҳаммаси ишлашни, тиним билмай меҳнат қилишни тақозо этарди. Худойбердиев учун эса ғоят осон йўл топилди. У 2 минг сўм пора олиб, айбдор ҳисобида 1987 йилнинг октябрида рўйхатга олиниши лозим бўлган мол-мулк бўлмаганлиги тўғрисида сохта ҳужжат тўғрилаб берди.

Иминов ҳам, Худойбердиев ҳам қинғир йўлга қадам қўяётганида нимага қўл ураётганлигини яхши билишарди. Боз устига, Худойбердиев олий юридик маълумотга эга эди. Улар нимага ишонишарди? Уларнинг ҳар иккаласи ҳам узоқ муддатга озодликдан маҳрум этилганликларига қарамай, ҳукмдан норозилик билдиришмади.

Яна бир масалага тўхталиб ўтиш зарурияти йўқ эмас. Кейинги бир йил мобайнида турли партия ва хўжалик активларида, матбуотда пахта иши деб номланувчи юзлаб терговларнинг натижалари тўғрисидаги материаллар эълон қилинди. Республикага, ҳар бир область, район, ҳар бир колхозга етказилган катта-катта моддий зарарлар аниқ рақамларда ифодаланди. Кейинги йилларда жиноятқорона қаллобликлар туфайли хўжаликларда, пахта заводларида амалга оширилган қўшиб ёзишларнинг ҳажмлари аниқланди. Айни пайтда кўпгина хўжаликлар қатор йиллардан буён ҳосил етарли бўлмаганлиги туфайли давлат страхование органларига мурожаат қилиб, уни қоплашни сўрашарди. Пахта иши юзасидан ўтказилган терговларнинг натижалари асосида область агросаноат комитетлари давлат страхование инспекциялари билан биргаликда давлат статистика органлари иштирокида хўжаликлар кўрсаткичларини қиёслаб ўрганиб чиқишлари ва қайта ҳисоб-китоб ўтказилиши лозим эди. Бироқ ҳанузгача у иш тўла ҳажмда амалга оширилгани йўқ. Афсуски, кўпгина қишлоқ хўжалик корхоналарининг тўла хўжалик ҳисоби ва ўз-ўзини маблағ билан таъминлаш шароитида ишлашга ўтаётганлиги эътиборга олинса, бу ишни кечиктирмаслик лозим.

Соғлом маънавий муҳитни қарор топтириш қонунларнинг оғишмай амалга оширилиши тўғрисидаги ғамхўрликлар республика меҳнаткашларининг кўпчилигига яқин ва тушунарли. Кейинги пайтларда республика партия, прокуратура органларига, газета редакцияларига, радио ва телевидениега кўпдан-кўп хатлар тушмоқда. Уларда жиноятчиликка қарши кураш, социалистик қонунчиликни мустаҳкамлаш йўлида олиб борилаётган ишлар қўллаб-қувватланиб, маъқулланмоқда.

Гражданларнинг аризалари, таклифларига қонунчиликнинг аҳволи тўғрисида маълумот тўплашнинг асосий омилларидан бири, қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашда меҳнаткашлар иштирокининг муҳим формаси сифатида қаралаётир. Тошкент шаҳрида, бир қатор областларда кўпдан буён талон-торожликлар, ўғирликлар, порахўрликлар, чайқовчилик, қотиллик билан шуғулланиб келган бир қатор жиноятчи группалар ҳам гражданларнинг ёзма ёки оғзаки мурожаатлари изидан бориб фош этилди.

Республика прокуратураси ва Ички ишлар министрлиги тергов группалари Андижон шаҳрида 7 февраль куни ГАИнинг икки ходимини ўлдирган шахсларни жамоатчилик ёрдамига таяниб, аниқлаш ва қўлга олиш учун икки кун етарли бўлди. Жиноятчиларнинг бу группаси Андижон ва Ўш областлари территорияларида бошқа оғир жиноятларни ҳам содир этишган эди. Қўлга олинганлардан бир нечта қурол, тўрт килограммга яқин наркотик моддалар, 40 литр спиртли ичимликлар ва бошқа ашёлар мусодара қилинди. Жамоатчиликнинг ўз вақтида кўрсатган фаол ёрдами билан Тошкент шаҳрида содир этилган қотиллик ҳам қисқа муддатда фош этилди. Жиноятчилар қўлга олинди.

Шу билан бирга гражданларнинг хатлари ва мурожаатномаларида жиноятчиликка қарши курашда, жиноий ишларни тергов қилиш чоғида, уларни судда қараб чиқиш мобайнида социалистик қонунчиликка оғишмай амал қилиш учун қўшимча чоралар кўриш масаласи ҳам кўтарилмоқда. Бу мутлақо адолатли талабдир. Зеро, социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштириш, ошкоралик шароитларида ижтимоий турмушнинг барча жабҳаларини демократиялаш йўли социалистик қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш, совет гражданларининг конституцион ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини пухта таъминлаш, социал адолатни тўла қарор топтиришдан ажралмасдир. КПСС Марказий Комитетининг «Социалистик қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни янада мустаҳкамлаш, гражданларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини муҳофаза қилишни кучайтириш тўғрисида»ги қарори партия, совет ва ҳуқуқ-тартибот органларидан гражданлар ҳуқуқларига зарар етказувчи ҳар қандай хатти-ҳаракатларга тўла чек қўйиш ва бундай хатти-ҳаракатларнинг олдини олишни талаб қилади. Қарорда гражданлар ҳуқуқлари гарантияланиши ва уларнинг қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш совет сиёсий системасининг нормал ишлаши, демократияни ривожлантиришнинг зарур шарти эканлиги алоҳида таъкидланади.

Буларнинг ҳаммаси жиноятчиликка қарши кураш ва унинг олдини олиш, қонунчиликни мустаҳкамлаш билан боғлиқ фаолиятнинг ҳамма йўналишларида тубдан қайта қуришни қатъият билан амалга оширишни тақозо этади. Биз ҳуқуқ-тартибот органлари кадрлари билан ишлашни жиддий яхшилашимиз, уларга демократия ва ошкоралик кенгайган шароитларда ишлаш маҳоратини ўргатишимиз лозим.

Шуниси диққатга сазоворки, республикада жиноятчиликнинг ўсиб бориш тенденцияси тугатилди. Ҳамма ерда жиноятчилик камайишига эришилмоқда. Унинг оғир кўринишлари 19,8 процент камайди. Ички ишлар министрлиги ва Прокуратура ходимларининг биргаликдаги ҳаракатлари оқибатида республика территориясида узоқ вақтдан буён жиноят содир этиб келган мингдан кўпроқ уюшган группа зарарсизлантирилди. Турли босқинчиликлар, ўғирликлар содир этган жиноятчилардан 1 миллион сўмдан кўпроқ қиммат баҳо буюмлар мусодара қилинди. Жиноятчилар, уларга кўмаклашиб келган бошқа гражданлар жиноий жавобгарликка тортилди. Давлатга етказилган зарар бир йил ичида 76 миллион сўм миқдорида қопланди.

Албатта, амалга оширилган ишларнинг натижаларини ижтимоий мулкни сақлаш соҳасидаги реал ҳолат билан боғлаш қийин. Тергов тугаган жиноий ишлардан ҳамма тегишли хулоса ва сабоқ чиқариб олди, деб айтиш мумкин эмас.

Ўтган йилда 5—10 йил илгари қўзғатилган ишлар қайта кўриб чиқилди. Эндиликда бу якка-ёлғиз ҳодиса бўлмай, балки яхлит ҳолатдир. Шу нарса ҳам салбий ҳолатларни, тергов жараёнларини қўшимча равишда мулоҳаза қилиб чиқиш ва уларга изоҳ беришни тақозо этади. Бу шунчаки баъзи бировлар учун катта қизиқиш уйғотаётган жиддий хатоларни хаспўшлаш учун эмас, балки ўтмишда содир этилган нуқсонлардан тегишли хулосалар чиқариб, бундан буён шундай ҳолатларга барҳам бериш учун ҳам зарурдир.

Албатта, ишимизда ҳал этилмаган муаммолар ва нуқсонлар оз эмас. Бироқ уларни кўз-кўз қилиб, мана шу камчиликлардан чайқовчилик йўли билан бирор бир фойда кўраман дейиш ҳам зарарлидир. Бугунги кунда айрим кишилар ўзлари турғунлик йилларида содир этган суиистеъмолликлар учун жазо олишдан қўрқиб, худди мана шу йўналишда ҳаракат қилиб қолишларига йўл қўймаслик муҳимдир. Демократияни бир томонлама — ҳуқуқлардан, вазифалардан ажратиб олиб тушунишнинг ўзи ҳам зарарлидир. Бу борада ҳуқуқ-тартибот органлари билан оммавий ахборот воситаларининг ҳамкорлиги алоҳида аҳамият касб этади. Шубҳасиз, бугун рўй бераётган покланиш жараёни ғоят муҳим. Бу жараён матбуотда ҳам содир бўлмоқда. Бироқ матбуотнинг вазифаси фақат қоралаш, ишончсизлик туғдиришдангина иборат эмас, балки бунёдкорлик ишларини кўпайтиришга, камчиликларни бартараф этиш борасидаги ишларни жадаллаштиришга амалда кўмаклашишдан иборатдир.

Халқ депутатлари маҳаллий Советлари олиб борилаётган ишларга сезиларли ҳисса қўшишлари мумкин. Лекин улар ҳозирча социалистик қонунчиликка оғишмай риоя этиш устидан етарли назоратни амалга оширмаётирлар, жамоат тартибини муҳофаза этишни таъминлаш учун мансабдор шахсларнинг масъулиятини кучайтирмаётирлар.

Кўпгина маҳаллий Советлар қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботнинг аҳволини чуқур таҳлил этмайдилар. Кўпинча ички ишлар бўлимлари ва прокуратураларнинг ахборотлари билан чекланадилар. Салбий ҳолатларни бартараф этиш, гражданлардан қонунга ҳурмат билан қарашни шакллантириш, социалистик турмуш нормаларидан, қонунчилик ва социал адолат талабларидан ҳар қандай кўринишдаги чекинишларга муросасизликни тарбиялаш борасида барча давлат ва жамоат ташкилотларининг мувофиқлаштирилган истиқболли иш режалари белгилаб чиқилмаган. Маҳаллий Советларнинг ичкиликбозлик ва гиёҳвандликка қарши кураш, ўсмирлар иши, кузатув, социалистик қонунчиликни мустаҳкамлаш бўйича комиссиялари ишини кескин активлаштириш лозим. Бу комиссиялар кўпдан кўп қарорлар қабул қиладилар. Уларнинг амалда бажарилишини эса ҳамиша етарли назорат қилмайдилар. Ўртоқлик судлари, жиноятчиликнинг олдини олиш кенгашлари, ҳушёрлик учун кураш жамиятлари, кўнгилли халқ дружиначилари, комсомол оператив отрядларининг ишини ғоят активлаштириш айниқса муҳимдир.

Республикамизни яқин ўтмишнинг салбий ҳолатлари таъсиридан тамомила покланиш, КПСС Марказий Комитетининг «Мамлакатда жиноятчиликка қарши курашнинг аҳволи ва ҳуқуқ бузиш ҳолларининг олдини олиш юзасидан қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида»ги 13 апрель қарорини амалга ошириш борасида ҳали кўп иш қилишимиз керак. Бироқ ҳозирдаёқ шуни айтиш мумкинки, ўтмишга қайтиш бўлмайди! Бу тушунча кишилар онгига чуқур сингиб бораётганлиги янгиланиш жараёнини муқаррар қилиб қўймоқда. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг 1988 йил январь ойида бўлиб ўтган пленуми социал ҳаётимизнинг барча бўғинларида покланиш жараёнини охирига етказиш борасидаги ишларга янги суръат бағишлади, тормозлаш механизми тарафдорларининг умидларини чиппакка чиқарди. Бу йўл муқаррар. Бу йўл республикамиз социал-иқтисодий тараққиётига янги суръат бағишламоқда.

О. ГАЙДАНОВ,
Ўзбекистон ССР прокурорининг ўринбосари.

«Совет Ўзбекистони»га жавоб берадилар

СОВУҚҚОНЛИК

Ғалаба районидаги «Коммунизм» совхози территориясида яшовчи Мурваста Шипилова Кўрғонча қишлоғидаги амбулаториянинг баъзи врачлари бағритошлиги, ўз вазифасига совуққонлик билан қараётганликлари тўғрисида ёзган эди.

— Хатда кўрсатилган фактлар тўғри, — дейилади ЎЗБЕКИСТОН ССР СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ МИНИСТРЛИГИдан олинган расмий жавобда. — Текширишда бемор қизга медицина ёрдами кўрсатишда камчиликларга йўл қўйилганлиги, ўз вақтида малакали мутахассисларнинг консультацияси уюштирилмаганлиги ва ихтисослашган муассасага ётқизилмаганлиги аниқланди.

Мазкур масала коллектив ходимлари ўртасида кўриб чиқилди. Тошкент область соғлиқни сақлаш бўлими буйруғи билан ўз хизмат вазифасига совуққонлик билан муносабатда бўлганлиги учун «Кўрғонча» амбулаторияси врач-педиатри М. Даубоев уч ой муддат билан фельдшерликка ўтказилди, ўз вақтида дифференциал диагностика ўтказмаганлиги учун область сил касалликларига қарши диспансери врач-фтизиатри Э. Зияева хайфсан берилди.

КИТОБ ЖАВОНИНГИЗГА

ЎЗБЕКИСТОН ЛКСМ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ «ЁШ ГВАРДИЯ» НАШРИЁТИДА БОСИЛГАН КИТОБЛАР

С. Газиянц, А. Мар. Пахта асрлар ва мамлакатлар оша. 176 бет. Баҳоси 40 тийин (рус тилида).

Китобда Қадимий Ҳиндистонда тўқимачилик ишлаб чиқариши, давлат пахта майдонлари, Ўрта Осиёдаги пахтачилик, ҳозирги замон фанининг вазифалари тўғрисида, мамлакатимизда ва жаҳонда пахтачиликни ривожлантириш масалалари ҳақида гап боради.

Тошпўлат Ҳамид. Юртим гуллари. 80 бет. Баҳоси 30 тийин.

Тўпламда меҳнаткаш инсон орзу-умидлари ва интилишлари тараннум этилади. Ватанни севиш — муқаддас бурч, деган ғоя илгари сурилади.

Михаил Чарный. Ўзбекистон, қўшиғим менинг. 30 бет. Баҳоси 10 тийин.

Рус тилида чоп этилган бу китобчадаги шеърларда жонажон Ўзбекистонга муҳаббат туйғулари куйланади.

Зулфия Мўминова. Ватан ташлаб кетмайди. **Марзия Эрдонова.** Исёнкор фасл. **Матлуба Ҳамроева.** Салом, турналар! Шеърлар. 64 бет. Баҳоси 30 тийин.

Шоираларнинг тўпламида она юрт, муҳаббат ва садоқат, давр билан ҳамқадам инсонлар ўртасидаги муносабат, оқибат ҳақидаги шеърларни ўқийсиз.

Маматқул Ҳазратқулов. Журъат. 144 бет. Баҳоси 30 тийин.

Тўпламга ёзувчининг кейинги йилларда ёзилган энг яхши ҳикоялари, қиссалари киритилди. Уларда шу куннинг долзарб муаммолари, яхшиликнинг ёмонлик устидан ғалаба қозониши ҳақида баҳс юритилади.

Муҳаммад Пирриев. Зирапча. Ҳажвий ҳикоялар. 64 бет. Баҳоси 15 тийин.

Ёш ёзувчи ўз китобида замондошларининг характерини, ички кечинмаларини очишга ҳаракат қилади. Айни вақтда ҳаётий ва кишилар онгида онда-сонда учраб турадиган қусурларни очиб беришга уринади.

Йўлдош Эшбек. Яхшиликка қарайман. Шеърлар. 80 бет. Баҳоси 30 тийин.

Муаллиф элнинг дарду қувончига ҳамдам шоирлардан. Тўпламдаги шеърларда бу туйғу аниқ назарга ташланади.

Соғлиқни сақлаш—«Совет Ўзбекистони» назоратида

ОНАЛАРНИ АСРАЙЛИК

Совет ҳокимияти барпо бўлган дастлабки кунлардан бошлаб она ва бола соғлиғини муҳофаза қилишга кун сайин эътибор берилябти. Ҳозирда республикамизда аҳоли табиий ўсишининг суръатлари Иттифоқимиздаги кўрсаткичга нисбатан 3,5 баравар ортиқдир. Етти ва ундан зиёд фарзанд кўрган аёлларимиз мамлакат кўрсаткичига қараганда республикамизда беш баробар кўпроқ. Агар Совет Иттифоқи бўйича ҳар бир оилага ўрта ҳисобда бир-иккитадан бола тўғри келса, бизнинг регионда бу рақам етти-саккизни ташкил этади. Баъзи аёлларимиз қарийб ҳар йили фарзанд кўришади.

Серфарзанд оилани бахт-саодат ифодаси, деб таърифлаймиз. Аммо баъзан серфарзанд оналарнинг, улар болаларининг сиҳат-саломатлиги қай даражада, бундай оилаларнинг яшаш шароити қандай, уларнинг турмуш маданияти қай аҳволда, деган саволлар устида бош қотирмаймиз. Серфарзандлилик қувонарли бўлиши билан бирга айрим муаммоларни келтириб чиқармоқда.

Имтиёзлар кўплигига қарамай, бугунги кунда барча оналар ва болалар соғлом ўсмоқда, деб айта олмаймиз. Аёллар кетма-кет фарзанд кўриши натижасида организмини чарчатиб қўяди. Қўлидаги боласи кўкракдан чиқмай ҳомиладор бўлади, шу аҳволда яна рўзғор ишларини бажарадилар. Бунинг устига чақалоқнинг тепасида ўтадиган уйқусиз тунлар ҳам қўшилади. Шундай ишлар билан банд бўлган аёл на ўзига, на болаларига калорияли овқат пишира олади. Кўп оилалар қанд ва чой билан кечқурунга етади, эри келишига бир маҳал овқат пиширилади, холос.

Буларнинг ҳаммаси, яна турмушдаги қийинчиликлар — эр, қайнона-қайнатанинг инжиқликлари қўшилиб баъзан аёл кишининг асаблари ниҳоятда қақшашига, чарчашига олиб келади. Натижада она ҳам ҳомилага, ҳам эмизикли болага муҳим моддаларни етказиб беролмайди. Унда камқонлик, силласи қуриш, беҳоллик бошланади. Ҳомила нормал ривожланмайди, чунки модда алмашинуви бузилади, оқсил ва витаминларга эҳтиёж ортади. Туғилган чақалоқ эса жисмоний нимжон, касалманд, чала камқон бўлиши, она сутида зарур витаминлар етишмаслиги туфайли секин ривожланиши мумкин.

Масалага чуқурроқ ёндашадиган бўлсак, бу ҳолатнинг социал сабабларини кўрмаслик мумкин эмас. Касалликлар одатда қишлоқ хўжалигида меҳнат қилаётган оналаримиз меҳнат, турмуш шароитларининг қониқарсизлигидан келиб чиқмоқда. Кун бўйи далада ишлаш, устига устак уйдаги юмушлар — кир ювиш, уй ҳайвонларига қараш, томорқа аёлларимизни толиқтириб қўймоқда. Узоқ йиллар давомида ишлатиб келинган заҳарли химикатлар эса умуман аҳоли саломатлигига зиён етказяпти.

Ҳозир республика туғруқхоналарида туғиш пайтида она ва болаларнинг ўлими сезиларли кўпайди. Айрим жойларда бу ҳолатни яшириш ҳоллари ҳам бор. Аммо ойни этак билан ёпиб бўлмайди-ку. Шу боис шифокорлар 2,5—3 йил оралиқ билан фарзанд кўриш ҳам она, ҳам боланинг соғлиғи учун яхшилигини таъкидлашяпти. Агар қишлоқ хўжалигида қўл меҳнати техникалаштирилса, сифатли овқатланишга эришилса, баъзида аёлларимизга нисбатан содир этиладиган бойфеодалларча муносабат йўқотилса, аҳвол яхшиланарди.

Очиғини айтиш керак, ўзбек оилалари ҳамиша бирон бир маросимни ўтказиш ташвишида бўлади. Йиғиб-териб, емай-ичмай шу маросимни ўтказсам, дейди. Лекин тўкин-сочин, етти маҳаллага ош берган ота-оналар фарзандим қандай овқатланмоқда, кийими, мактабда ўқиши ва хулқи қай аҳволда экан, деб ҳамиша ҳам қизиқишмайди. Уларнинг дам олишини қандай ташкил этиш мумкин, деган савол хаёлига ҳам келмайди.

Тиббий хизмат ишини яхшилаш билан бирга, аёлларимиз медицина тавсия этадиган ҳомиладор бўлишдан сақлайдиган воситалардан фойдаланишини ўрганишлари керак. Ҳозирда ҳомиладорликнинг олдини олувчи самарали методлар мавжуд. Улардан ҳар бир аёл организмининг ўзига хос хусусиятлари ва ёшини ҳисобга олган ҳолда фақат врач маслаҳати билан фойдаланиши мумкин. Бунинг учун омма орасида айни пайтда, эркаклар ўртасида ҳам тушунтириш ишларини олиб бориш лозим. Бундай тадбирлар бажарилгандагина, она ва бола соғлиги мустаҳкамланади. Оилалар фаровон яшайди.

М. СОДИҚОВА,
медицина фанлари доктори,
М. ХОЛМАТОВА,
фалсафа фанлари кандидати.

Республикамиз бўйлаб

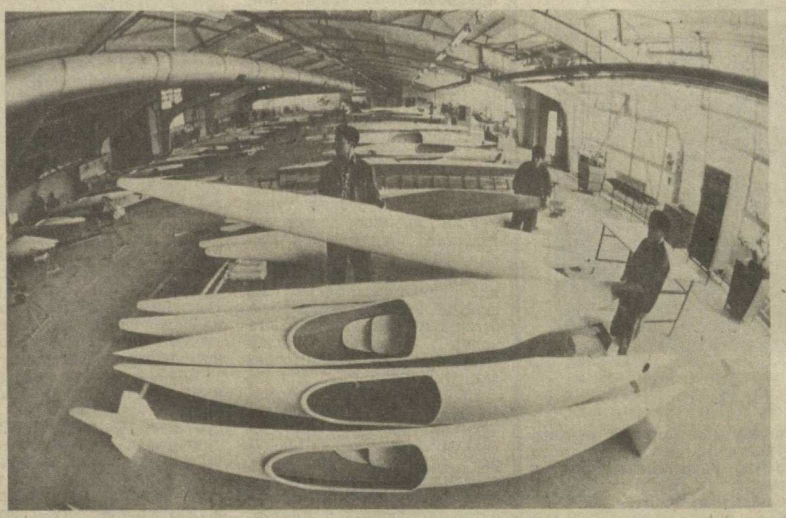

Аҳолига қулайлик

● Андижон области, Ленинск шаҳрида янги савдо шохобчалари очилди. Бу ерда турли-туман кенг истеъмол буюмлари харид қилиш мумкин.

Суратда: савдо пайти.

Р. АШУРОВ фотоси (ЎзТАГ).

● АХБОРОТ ● АХБОРОТ ● АХБОРОТ ● АХБОРОТ

ТУРМУШ МАДАНИЯТИ УНИВЕРСИТЕТИ

Самарқанд районидаги «Ўзбекистон» колхозида турмуш маданияти университети иш бошлади. Бу ерда хонадонни саранжом-саришта сақлаш, меҳмоннавозлик, болалар хонасини жиҳозлаш хусусида биринчи машғулотлар бўлди. Шуниси диққатга сазоворки, мактабларнинг юқори синф ўқувчилари ҳам машғулотларга таклиф этилмоқда. Жумладан, 24-ўрта мактаб ўқувчилари дастлабки машғулотда иштирок этдилар.

Ана шундай дорилфунун райондаги «Боғизоғон» совхозида ҳам фаолият кўрсата бошлади.

О. ИСТАМОВ.

●

БИР КАСБДА 35 ЙИЛ

Нормўмин Баратов коллектив ҳурматига сазовор шофёрлардан бири. У мана 35 йилдирки, Косондаги «Ўзбекнефтегазгеология» бирлашмаси махсус автотранспорт корхонасига қарашли 5-автоколоннада машина рулини бошқариб келмоқда. Тажрибали шофёр барча топшириқларни сидқидилдан бажариб, барчанинг ҳурматини қозоняпти.

Ўзига бириктирилган «ЗИЛ-130» маркали автомашинани бенуқсон ишлашини таъминлаб, қийин ва зарур участкаларга ёнилғи-мой маҳсулотларини ўз вақтида етказиб бераётир. У коммунистик меҳнат зарбдори, ўзаро социалистик мусобақа ғолибидир.

А. АЙИЗОВ,
«Совет Ўзбекистони» газетаси жамоатчи мухбирлар маҳоратини ошириш мактабининг тингловчиси.

Спорт мухлисларига

● САМАРҚАНД. Спорт қайиқлари ишлаб чиқариш заводининг иккинчи навбати қурилиши якунланмоқда. Бу йил янги турдаги қайиқлар тайёрланади.

Суратда: тайёр байдарка қайиқлари.

Р. ҒАФУРОВ фотоси (ЎзТАГ).

Дарсликлар ва ўқув қўлланмалари нашр этиш ўрта ва олий ўқув юртларида таълимни самарали олиб боришнинг ниҳоятда муҳим шартидир. Дарсликларни яратиш эса — кўп йиллик илмий педагогик иш тажрибасига эга бўлган иқтидорли мутахассисларнинг иши. Профессор В. Яхонтовнинг фаолияти бу борада ёрқин мисол бўла олади. У Ўрта Осиёнинг табиий шароитларини ҳисобга олиб, қишлоқ хўжалик энтомологияси (1953, 1962) ва ҳашаротлар экологияси (1969) бўйича ажойиб дарсликлар яратди.

ЭНТОМОКЎЧИРМАЧИ

ёки энтомология бўйича бир дарслик қандай «яратилгани» хусусида

Бироқ ҳамкасбимиз С. Муродовнинг «Меҳнат» нашриётида чоп этилган «Умумий энтомология курси» (редакция мудири А. Абдурасулов, редактор К. Турдиева) китоби (Тошкент 1986 й.), минг афсуски, бу борадаги акс мисол бўла олади. 272 бетдан иборат мазкур «асар» аслида рус тилида чоп этилган энтомология бўйича маълум ва машҳур дарсликлар — Г. Я. Бей-Биенконинг «Обшая энтомология» (1971 йил, иккинчи нашри), Н. В. Бондаренко, А. Ф. Глушченколарнинг «Практикум по общей энтомологии» («Агропромиздат», 1985 йил) китобларидан қилинган таржимадан ҳамда В. Яхонтовнинг 1962 йилда чиқарилган китобидан олинган кўчирмалардан иборатдир.

Хўш, С. Муродовнинг китобидаги принципиал камчиликлар нималардан иборат?

Муродов китобининг ҳатто тузилиши планига ҳам Г. Я. Бей-Биенко китобининг мундарижасидаги барча боблар ва бўлимлар тўлалигича кўчирилган. Фақат ҳашаротлар экологияси бобининг ўрни ўзгартирилган. Боблар таркибидаги бўлимлар ўзгаришсиз қолган, муаллиф ҳеч қандай янгилик киритмаган. Амалий машғулотлар темалари ҳам айнан Бондаренко ва Глушченко китобидагидек бўлиб, фақат айримларининг ўрни алмаштирилган, холос. Барча бўлимлар ўзгаришсиз қолган, бироқ, аниқлаш жадвалларида қўпол хатоларга йўл қўйилган.

Буларнинг ҳаммаси дарслик плани қанчалик осон тузилганидан, муаллифга фақат дангал кўчириш ёки таржима қилиш, устига-устак айрим маълумотларни чалкаштириш ишигина қолганидан яққол далолат беради.

Муаллиф ҳашаротларни икки синфга бўлишни (136-137-бетлар) қаердан олди? Ахир энтомология бўйича бирорта ҳам ўқув қўлланмасида бу мунозарали система студентлар учун тавсия этилмайди ва у методологик жиҳатдан нотўғридир. V бобнинг биринчи темасида эса (219-бет) муаллиф имогинал фаза бўйича ҳашаротларни аниқлаш жадвалида уларни бир синф сифатида келтиради ҳамда ҳашаротларни иккита кичик синфга — қанотлилар ва қанотсизларга бўлади.

Муаллифда принцип борми ўзи? Бу мисол унинг ҳашаротлар систематикасини билишига шубҳа туғдирмайдими? Чунончи, дарсликнинг кириш қисмида муаллиф «Умуртқасиз ҳайвонлар зоофаунаси» деган терминни профессор Р. Олимжоновнинг китобидан келтирганлигини айтади. Бу кишига тегишли илмий мақола ва қўлланмалар орасида эса бундай иборанинг ўзи, умуман йўқ.

Чоп этиладиган ҳар қандай дарсликда уни чиқаришга маънавий жиҳатдан масъул бўлган тақризчиларнинг фамилиялари кўрсатилади. С. Муродовнинг китобида бундай тақризчилар йўқ. Бироқ дарсликнинг кириш қисми охирида у ВАСХНИЛ мухбир аъзоси, профессор С. Алимуҳамедовга, фан кандидатлари З. Одилов ва Ш. Шарафутдиновга «қимматли маслаҳатлари учун» миннатдорчилик билдиради. Чамаси, бу ҳурматли ҳамкасбларимиз мазкур китобнинг расмийлаштирилиши ва мазмуни учун жавоб берувчи расмий тақризчи ролини бажаришмаган, акс ҳолда улар дарсликнинг бундай аҳволда нашр этилишига йўл қўйишмаган бўларди, албатта.

Барча ўқув қўлланмаларида одатда фойдаланилган адабиётлар рўйхати келтирилади. С. Муродов эса атайлаб шундай рўйхатни келтирмаган. Акс ҳолда эса В. Яхонтов ва Р. Олимжоновларнинг ўзбек тилидаги китобларини, Яковлев, Шеголев, Захваткин, Бондаренко, Глушченколарнинг рус тилидаги дарсликларини рўйхатда келтириб ўтишига тўғри келарди. Ахир С. Муродов Г. Я. Бей-Биенко ёки Н. Бондаренколарнинг китобларидан кўчиргандан кўра уларни таржима қилса яхши бўлмасмиди?!

Кўплаб расмлар ва рангли иллюстрациялар қаердан олинганлигини муаллиф китобнинг ҳеч қаерида айтиб ўтмаган (баъзи ҳоллargина бундан мустасно). Шу боисдан ҳам буларнинг ҳаммаси муаллифнинг ўз «ижоди» экан-да, деган тасаввур ҳосил бўлади. Ҳолбуки, манбаларни кўрсатиб ўтиш расм бўлган умумий қоидадир.

Рангли ва бошқа расмларда ҳашаротларнинг турли шакллари келтирилган. Лекин нима учундир бир группа ҳашаротларнинг номлари лотинча (қоидага кўра) келтирилади, бошқа хил турларининг номлари эркин таржима қилинган. Бу эса адабиётларда учрайдиган маълумотларга доим тўғри келавермайди. Масалан, V рангли жадвалда 1 ва 2 рақамлари остида «кўчманчи чигиртка» деб кўрсатилган (лотинча номи йўқ), аслида «Осиё чигирткаси» деб аталади. Лекин ана шу 1 ва 2 рақамлари остида эса мутлақо бошқа ҳашарот турлари кўрсатилган. Биз аминмизки, агар дарслик муфассал текшириб чиқилса, шу ва шунга ўхшаган кўплаб хатолар учрайди.

Таассуф билан шуни айтиш кераки, бундай кўчирма китобнинг нашр этилиши, бизнингча, фан ва педагогика соҳасидаги салбий ҳолатларнинг намоён бўлишидир. Айрим ноқобил кишилар янги «асар» яратишга киришганда ана шундай ҳоллар юз бериб туради. Бундай «иш»ларни кўриш ўта афсусланарлидир. С. Муродов ўз «фаолияти»ни яшириш учун дарслик нималарга асосланиб ёзилганини, кафедра ва институтда студентларга кўп йиллик таълим бериш жараёнида қандай тажрибалар юзага келганлигини бир оғиз бўлса-да эслатиб ўтмайди.

Китобнинг айрим бўлимларини кўриб чиқиш ва уни юқорида биз айтиб ўтган рус ва ўзбек тилларидаги дарсликлар билан солиштириб чиқиш «муаллиф» С. Муродов энтомокўчирмачи эканлигини ошкор қилади.

Хуллас, С. Муродовнинг «Умумий энтомология курси» китобини бошқа манбалардан кўчириб ёзилгани ҳамда биз юқорида айтиб ўтган қўпол хатоларга йўл қўйилгани сабабли энтомология бўйича оригинал ўқув қўлланмаси, деб ҳисоблаб бўлмайди.

А. БЕКУЗИН,
Тошкент давлат университети доценти.

● СПОРТ

ФУТБОЛ:
МАЙДОН ЭГАЛАРИ УСТУНЛИГИДА

Биринчи лига коллективлари ўртасида учинчи тур ўйинлари ўтказилди. Бу сафарги учрашувлар тўпларга бой бўлди. Дарвозалар жами 29 марта ишғол этилди. Йирик ҳисоблар ҳам қайд қилинди. Чунончи Ростов-Дон армиячилари билан «Котайк» ҳамда ЦСКА — «Металлург» командалари учрашуви 4:0 ҳисобида тугади. «Геолог» футболчилари «Помир» командасини қабул қилиб (3:1), устун келишди. Умуман бу сафарги ўйинларда асосан майдон эгаларининг қўли баланд келиб, биронта ҳам дуранг ҳисоби бўлмади. Фақат бир учрашув — Пермнинг «Звезда» коллективи билан пахтакорчилар ўйинида меҳмонлар ғалаба қозонишди.

Пахтакорчилар мавсум бошида бой берилган очколар ўрнини тўлдиришга ҳаракат қилиб, сафар учрашувини муваффақиятли ўтказдилар. Футболчиларимиз 2:1 ҳисобида ғалаба қозониб, учта очко билан 11 ўринга кўтарилишди. Ўйинлар жадвалини эса ЦСКА 6 очко билан бошқармоқда. Ставрополь динамочилари 5 очко билан иккинчи ўринни эгаллаб туришибди. «Помир», «Котайк», «Таврия», «Кузбасс», «Геолог», «Ротор» коллективларида 4 тадан очко бор.

[«Совет Ўзбекистони»нинг навбатдаги сони 21 апрелда чиқади].

Редактор
Л. ҚАЮМОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ДАВЛАТ СТРАХОВАНИЕСИДАГИ ЯНГИЛИК!

1988 ЙИЛНИНГ АПРЕЛИДАН ҚИММАТБАҲО БУЮМЛАРНИ ИХТИЁРИЙ СТРАХОВАНИЕ ҚИЛИШ БОШЛАНДИ.

ҚУЙИДАГИ БУЮМЛАР СТРАХОВАНИЕ ҚИЛИНАДИ

нодир металлардан тайёрланган буюмлар, қимматбаҳо ва ярим қимматбаҳо тошлардан ясалган безак буюмлари, коллекциялар;
камёб ва қадимий буюмлар.

Бу буюмларни страхование қилиш учун яшаш жойи бўйича Давлат страхование инспекциясига ёзма ариза бериш лозим.

Нодир металл буюмлар ва барча турдаги қимматбаҳо тошлар учун давлат нархи 2000 сўмдан кўп бўлмаган миқдорда страхование пули белгиланади;

Коллекциялар, камёб ва қадимий буюмларга эса фақат уларнинг тўлиқ баҳоси ҳажмида страхование пули белгиланади. Лекин улар ваколатли ташкилотлар томонидан тасдиқланган бўлиши лозим.

Страхование тўловлари йилига умумий страхование суммасининг 1 процентини ташкил этади.

Страхованиенинг бу тури тўғрисидаги тўлиқ маълумотни республика давлат страхованиеси инспекциясининг барча бўлимларидан олишингиз мумкин.

ҲАР ЭҲТИМОЛГА ҚАРШИ БАХТСИЗ ТАСОДИФЛАРДАН СТРАХОВАНИЕ ҚИЛИШ ШАРТНОМАСИ БЎЙИЧА

Страхование тўлови унча кўп эмас, аммо бирон сабаб билан меҳнат қобилияти йўқотилган ҳолда мазкур страхование шартномаси бўйича тўланадиган маблағ жонингизга оро киради.

Бахтсиз тасодифлардан страхование қилиш шартномасини 16 ёшдан ошган барча хоҳловчилар истаган страхование суммасига 1 йилдан 5 йилгача бўлган муддатга тузишади. Бироқ шуни унутмангки, шартнома муддати сўнггида страхование қилдирувчи 75 ёшдан ошмаган бўлиши керак.

3 йилдан 5 йилгача бўлган муддатга шартнома тузилганда страхование тўловининг 5—15 проценти чегириб ташланади.

Страхованиенинг бу тури тўғрисида тўлароқ маълумотни давлат страхование инспекциясида ҳамда ташкилотингизга ва турар-жойингизга хизмат кўрсатувчи страхование агентидан билиб олишингиз мумкин

ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ СТРАХОВАНИЕСИ БОШ БОШҚАРМАСИ.
«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН АГЕНТЛИГИ.

АБДУЛЛА ҚАҲҲОР НОМИДАГИ РЕСПУБЛИКА САТИРА ТЕАТРИНИНГ РЕПЕРТУАР ПЛАНИ
19 апрелда
«ТОБУТДАН ТОВУШ»
20 апрелда
«НАСРИДДИН АФАНДИ ВА АЗРОИЛ»
21 апрелда
«САБИЛ ҚОЛДИ»

Спектакллар Ҳамза номидаги ўзбек давлат академик драма театри биносида соат 19.30 да бошланади.

Билетлар сотилмоқда.

●

СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг ЎРТА ОСИЁ МЕДИЦИНА ПЕДИАТРИЯ ИНСТИТУТИ
КПСС тарихи кафедрасининг катта ўқитувчиси вакант вазифасига
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс муддати — 26 апрелгача.

Адрес: Тошкент шаҳри, Чермет кўчаси, 103-алоқа бўлими (156, 165-автобусларнинг «САМПИ» бекати).

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 19/IV да Борис Годунов, 20/IV да Тошкент давлат консерваторияси опера студиясининг спектакли — Севилья сартароши, 21/IV да Хива ордени.

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 18/IV да Ака-ука совчилар, 20/IV да Шайтон ва муридлар.

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — «Ҳинд ва Африка филлари» аттракционининг гастроллари (19.30).

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
Издается на узбекском языке

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.

● Тингланг, томоша қилинг

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

МТ-I. 7.00 — «120 минут». 9.05 — Ҳужжатли фильмлар. 9.35 — «Клим Самгиннинг ҳаёти». Бадиий фильм, 11 ва 12-сериялар. 12.00 ва 16.00 — Янгиликлар. 16.10 — Қайта қуриш прожектори. 16.20 — Қалмиқ телевидение студиясининг программаси. 17.05 — РСФСР халқ артисти В. Климов чалади. 17.30 — Мультфильмлар. 18.00 — Ҳужжатли фильм. 19.00 — Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси олдидан. 19.30 — Дунё воқеалари. 19.50 — «Шаҳарни асранг». Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Клим Самгиннинг ҳаёти». Бадиий фильм, 12-серия. 23.25 — Дунё воқеалари. 23.35 — Эҳтиёткорлик.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Диққат: олти ёшлилар. 9.35 — Табиатшунослик. 9.55 — Илмий-оммабоп фильм. 10.05 — Француз тили. 10.55 — Илмий-оммабоп фильм. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — Музика. 12.05 — Француз тили. 13.05 — «Жиноят қидирув бўлимининг маълумотларига кўра». Бадиий фильм. 14.15 — Ҳужжатли фильм. 14.40 — В. Прокушева куйлайди. 15.05 — Янгиликлар. 15.15 — «Инженер Гариннинг инқирози». Бадиий фильм, 1-серия. 18.35 — Янгиликлар. 18.45 — ...16 ёшгача ва ундан катталар. 19.30 — Ритмик гимнастика. 20.00 — Музикали киоск. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар!

19 АПРЕЛЬ, СЕШАНБА

●

20.45 — Шарқий Сибирь. 21.00 — Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Сенинг ва менинг қўшиқларим. 23.05 — Ҳужжатли фильм экрани. 24.00 — Янгиликлар.

УзТВ-I. 16.15 — — Болалар учун фильм. 17.30 — Физика. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.25 — Ёшлик. 19.30 — Ахборот. 19.45 — СПИД ҳақида нималарни билиш керак. 20.20 — Телефильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Музикали программа. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Қорақалпоқ шоири Бердақ туғилган куннинг 160 йиллигига бағишланган тантанали кеча.

УзТВ-II. 19.25 — «Садқаи сар». Бадиий фильм. 20.50 — Совет Иттифоқи бўйлаб. Фрунзе. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Биз айблаймиз». Бадиий фильм, 2-серия.

РАДИО

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Қўшиғимиз сизга армуғон. 9.30 — ЎзССР халқ артисти Б. Ҳамдамов куйлайди. 9.45 — Радиотингловчилар муаммолар қўядилар, таклиф этадилар. 12.10 — Ишчинома. 12.30 — Адабий ўқиш. 12.50 — Яллалар. 13.30 — Р. Рождественский шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар. 15.30 — Гулдаста. 15.50 — Врач маслаҳати. 18.15 — Радиотингловчилар саволларига жавоб. 18.30 — Буюк кишилар музика ҳақида. 19.20 — Фонотекамиз хазинасидан. 19.50 — Халқаро кундалик. 21.00 — Футбол. «Геолог» — «Пахтакор». 21.45 — Ўзбекистон Давлат телерадиоси халқ чолғулари оркестри ижро этади. 22.45 — Матлуба Дадабоева куйлайди. 23.00 — Оқшом тўлқинларида.

Р. — 08673. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583 А. —91. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12